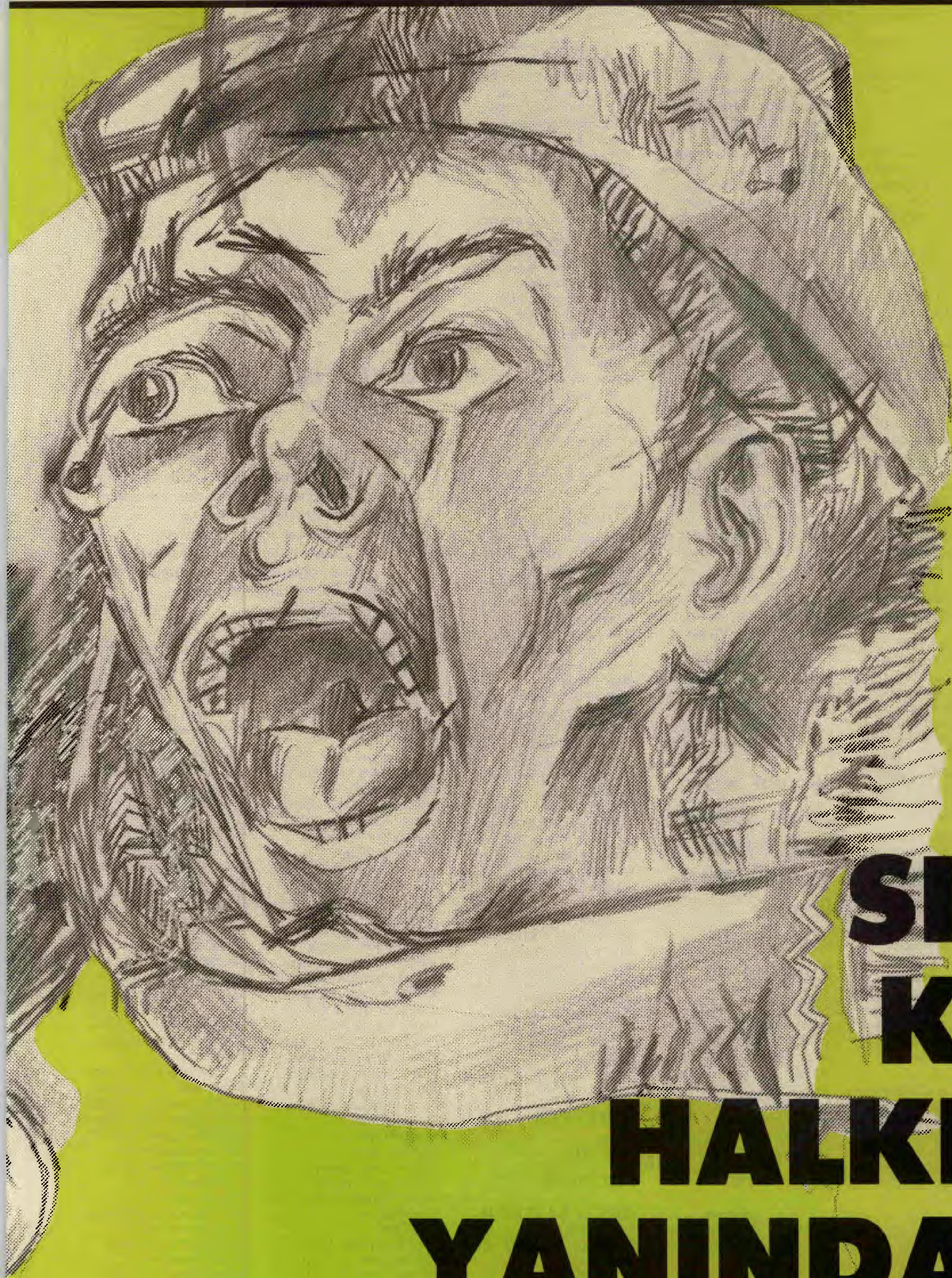

İŞÇİ SINIFI KÜRT HALKININ YANINDADIR

İŞÇİNİN SESİ

OX 513, LONDON N16 5QB ENGLAND

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Yeni bir güne merhaba

Yıllardır özlemini duyduğum "yoldaşlar" deyimi ile hepinize merhaba sevgili yoldaşlar!

Aranıza ilk kez katılmanın verdiği coşku ve içimde yanan devrim ateşinin dürtüsü ile ben de gördüğüm, duyduğum ve yaşadıklarımı sizlere anlatmak istiyorum.

Öncelikle sizlere kendimi tanıtmaya çalışayım. Yirmi iki yaşındayım. Askerliğimi yeni bitirdim. Bu Avrupa'ya ikinci çıkışım. Daha önce 1980 ve 1981 yılları arasında, Fransa ve Almanya dahil birkaç Avrupa ülkesinde bulundum. Bu sürenin çoğunu Fransa'da geçirdim. 12 Eylül'den sonra Türkiye'ye dönmek zorunda kaldım. 5 sene gibi bir aradan ve askerliğimden kısa bir süre sonra yine Fransa'ya çıktım. Altı aya yakın bir süredir buradayım.

Sevgili *İşçinin Sesi*, sevgili yoldaşlar,

Sizinle bağ kurmadan önce kendimi yalnız ve boşlukta hissediyordum. Dahası gelişen olaylar karşısında ne yapacağımı bilmiyordum. Bu böylece *İşçinin Sesi* gazetesi elime geçesiye kadar sürdü.

İşçinin Sesi'ni 1980-1981'de Fransa'da tanımış olduğum bir yoldaş, bir ağabey, dahası bir devrimci olarak bildiğim, saydığım, sevdiğim bir arkadaş sayesinde tanıdım, okudum ve sevdim. Bunun neticesinde ben de sizlere bir devrimci, bir savaşçı olarak katılmayı uygun buldum. Bu kararı vermemde *İşçinin Sesi* ve o yoldaşın çok büyük rolü oldu. Yine onun teşviki ile sizlere yazıyorum.

Yoldaşlar,

Biliyorum ve inanıyorum ki devrim güneşi doğuyor, yani kısacası Türkiye devrime gidiyor. Buna inanıyorum çünkü Türkiye'de yaşamış ve duymuş olduğum olaylar bunu kanıtlıyor. Bunların birkaç tanesine burada değinmek istiyorum.

Askerliğim sırasında Ordu-Fatsa Jandarma Komando Taburu'ndayken, 1985 sonlarına doğru katıldığım bir operasyonda yaşadıklarım beni çok etkiledi.

Bir jandarma yüzbaşısının komutasında Fatsa'nın dışında, dağınık yerleşim bölgelerinden geçerek fındık tarlalarının arasından ve dağlardan yayan olarak ilerliyorduk. Üç beş saatlik yürüyüşten sonra, arabaların dahi işlemediği bir tepede, fındık ve mısırların arasında, iki odalı olduğunu zannettiğim, taştan örme, üstü toprak, hayvanların da aynı yerde barındığı bir eve vardık.

Yüzbaşı içeriye girdi ve bir süre sonra küfürler savurarak rengi değişmiş bir şekilde dışarıya çıktı. Kendi kendine bağırıyordu. Peşinde, gözlüklü ve okumuş birisine benzeyen bir genç kız, elinde bir takım kağıt ve mektuplarla çıktı. Yüzbaşı, bunları tek tek ayırıp bana göstereceksin diyordu.

Daha sonra şunu öğrendik ki, genç kızın iki ağabeyisi siyasetten içeride yatıyor, biri de kaçak, aranıyormuş. Kızın babası ile küçük kızkardeşi yüzbaşının ve bizim yanımızda esas duruşta dururken ismini bilmediğim bu genç kız yüzbaşıyı evden kovalamış. Sizleri görmek istemiyoruz, bizi rahatsız etmeyin diye çıkışmış. Sonradan anladık ki yüzbaşının öfkesi bundanmış.

Burada sormak istiyorum yoldaşlar. Bu isyan değil, devrime yaklaşım değil de nedir?

Bir ikinci olayı da Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde okuyan bir arkadaştan öğrendim. Arkadaşın söylediğine göre öğrenci guruplaşmaları başlamış.

Üniversitenin rektörü, aşırı dinci ve faşist bir gurup öğrenciye okulda ayrıcalık tanıyıp, bunların yurtta istedikleri gibi at oynatmalarına göz yummuş, hatta yardımcı olmaktan da geri kalmıyormuş. Bunlara karşı koyan, dahası dikkat çeken ilerici ve devrimci gençler dövülüyor, yurtlardan atılıyormuş. Bunun neticesinde de bazı öğrenciler dışarıda guruplar halinde ev tutuyorlar, guruplar halinde kalıyorlar ve idare ve gerici öğrencilerle mücadelelerini guruplar halinde sürdürüyorlarmış.

Bir diğer olay, sendika kurmak istedikleri için sorgusuz sualsiz işten atılan toprak sanayi işçilerinin işvereni mahkemeye vermeleri. Bunun neticesinde, Manisa'nın Turgutlu çevresindeki bütün işverenlerin kara kaplı defterlerinde üzerleri kırmızı çarpı işareti ile bu işçilerin fotoğrafları, açık kimlikleri ile yer almış. Ama işçiler mahkemeden vazgeçmemişler, başka mücadele yolları için de elverişli durum kolluyorlarmış.

Bu olayın bir benzeri de Uşak'ın Banaz ilçesinde bulunan civa maden sanayiinde cereyan etmiş. Bütün işçisini civar köylerden olan köylülerin oluşturduğu civa sanayiinde, yerin yüzlerce metre altında çalışan ve hiçbir güvenceleri olmayan işçiler, hak, hukuk ve sendika için mücadeleye geçmişler. Sendika kurmak için imzalı dilekçe ile resmen başvurduktan sonra topluca işten atılmışlar. Ama bunun böyle olacağını bile bile mücadeleye girişmişler ve mücadeleyi hâlâ sürdürüyorlarmış.

Yoldaşlar, bunlar boşuna mı? Türkiye devrime gitmiyorsa bu hareket, bu isyan, bu kararlılık nedir?

Şuna inanıyorum ki, devrim güneşi zincirlerini kırdı. Artık hiçbir güç onu durduramaz.

Yeni bir güne merhaba!

Limousin, Fransa

İşçinin Sesi çatısı altında toplanalım, yarınlarımızı kendi ellerimizle kuralım

Değerli Yoldaşlarım,

Sizlere ilk mektubumu yazmadan önce saygı, sevgi dolu selamlarımı iletirim.

Ben, eskiden beri CHP'li, 68'lerden beri de sosyal demokrat olduğunu söyleyen bir ailedenim. İlkokulu köyümde bitirdim ve maddi sıkıntılar nedeniyle daha o yaşlarda çalışmaya başladım. Hayatım çeşitli ağır işlerde çalışmakla geçti.

Küçük yaşlarımdan beri patronların işçinin alın terini nasıl insafsızca sömürdüklerini gördüm. Patronlara karşı nasıl mücadele edileceğini öğrenmek istedim. Tanıdığım devrimci, demokrat insanlara sorular sordum. Onlardan aldığım bilgilerle, kendimin, işçilerin kaderinin patronların elinde olmadığını, işçilerin savaşarak kendilerini kurtarabileceklerini anladım.

Köyüme döndüğümde herkese öğrendiklerimi anlattım. Patronların işçilerin haklarını nasıl zorla aldıklarını, buna karşı mücadele etmek gerektiğini köydekilere öğretmeye çalıştım. Ancak bilgim yeterli olmadığı için başarıya ulaşamadım.

Bu durum beni kahrediyordu. İçimde alev alev yanan devrim ateşi beni birşeyler yapmaya zorluyor, ama ben birşeyler yapmakta eksik kalıyordum.

Fikrine güvenilir bildiğim herkesle konuştum. Ama tam bir bilgi alamadım. Tutunmak istediğim dallar kırıldı.

Bu arada 12 Eylül faşizmi geldi. Bu yıllar bana çok şeyler öğretti. Katıksız zorbalığı, baskıyı tanıdım. Sesimizi çıkaramıyorduk ama içimdeki ateş daha da alevlendi.

Daha sonra, bir arkadaşımın yardımıyla Fransa'ya geldim. Gene bu arkadaşımın yardımıyla Paris İlericiler Birliği'ndeki yoldaşlarla tanıştım. İşte o zaman anladım ki, o insanlar kendilerini devrim yoluna adamışlardı ve doğrular için mücadelenin nasıl, ne şekilde olacağını öğretmeye çalışıyorlardı. Daha sonra bu yoldaşların *İşçinin Sesi*'nin görüşlerini savunduklarını öğrendim.

Böylece, artık benim de gurur duyduğum bir partim oldu. İnanıyorum ki, Türkiye'nin tek devrim partisi TKP — *İşçinin Sesi*'dir. Ve diyorum ki, tüm işçiler, tüm emekçi arkadaşlar *İşçinin Sesi*'nin çatısı altında toplansın. Hep birlikte devrime yürüyelim. Kendi yarınlarımızı kendi ellerimizle kuralım.

Tüm yoldaşlara selamlar.

S.Ö., Limousin

Türkiyeli kadın, karanlık mutfaklardan güneş doğması için *İşçinin Sesi*'nde örgütlen

Bugün *Hürriyet*'i açınca (19Ağustos 1986) aklıma bu mektubu yazmak geldi. Gazetede şöyle yazıyordu:

"Alış-veriş kadının omuzunda. Kadınların bitmeyen çilesi gün geçtikçe daha da artıyor. Hem aile bütçesine katkıda bulunmak için akşama kadar çalışıyor, akşam eve geldikten sonra yorgun argın, daha ucuz gıda maddesi bulabilmek için çarşı pazar dolaşıyorlar. Sabırsızlıkla akşam yemeğini bekleyen çocuklarına ve eşlerine maharetli elleriyle sofralarında harikalar yaratmaya çalışıyorlar."

Kadın, hele Türkiyeli kadın. Kapitalizmle birlikte hem ücretli köleliğe, hem çamaşır, yemek, bulaşık derken karanlık mutfaklara mahkum edilen işçi kadın. Gözlerimizi açmanın zamanı çoktan geldi. Bizi ikinci sınıf insan yapan, aşağılayan düzene karşı başkaldırmanın zamanı. Gündüzlerinde sömürülmeyen, gecelerinde aç yatılmayan, ekmek, demokrasi, gül ve hürriyet günleri için mücadeleye katılalım.

Sanmayalım ki bu kazanılamayacak bir kavga. Yeter ki birlik olalım, yeter ki elele verelim, yeter ki yürüyelim karanlığın, yobazlığın, gericiliğin, bizi ezen düzenin üzerine. Yürüyelim sıkarak yumruklarımızı. İşte o zaman dünden çok değişik olacak dünya. İşte o zaman karanlık mutfaklardan, karanlık atölyelerden güneş doğacak.

Haydi durma uzat bize elini, biz *İşçinin Sesi*'yiz.

Elif Özgür
Frankfurt

Daha düzenli çalışmaya

Değerli Yoldaşlar,

Batı Berlin'de bir tekstil firmasında çalışan genç bir işçiyim. Bazı arkadaşlardan şehrimizde Batı Berlin İşçi Derneği adlı bir derneğin açılacağını öğrendim. Dernek kurucularıyla ilişkiye geçtim. Bana *İşçinin Sesi*'nin birçok sayısını verdiler, okudum. Kendileriyle uzun uzun konuştum, tartıştım.

Bu zamana kadar bir kararsızlık içindeydim. Şimdi, gazeteye, örgüte karşı içimde bir sempati uyandı. *İşçinin Sesi*'ne abone olacağım ve sürekli okuyacağım.

Dernek kurma çalışmalarına da olanaklarım dahilinde katkıda bulundum. Şimdi dernek evimiz hazır. İlerideki çalışmalarda da aktif görev almaya çalışacağım. Ayrıca gazetenin Batı Berlin işçi muhabirliğini üstlendim. Sizlere sık sık yazacağım.

İşyerindeki arkadaşlarla sorunlarımız konusunda bazı çalışmalar yapıyorduk. Şimdi bu çalışmalarımızı dernekte, daha düzenli bir şekilde yapabileceğimize inanıyorum.

Tüm örgüt elemanlarına yoldaşça selamlar.

K. Ali, Batı Berlin

KAVGA YORUM

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Tek silah parti!
Tek yol devrim!
Yıl:12, Sayı 312, 8 Eylül 1986

Kürdistan'daki katliamları lanetliyoruz

İşçi sınıfı Kürt halkının yanındadır

Sosyal demokratların demokratlıktan ne denli uzak oldukları bir kez daha sergilendi. İşçi sınıfımız Kürt halkının ayrılma hakkı dahil kendi yazgısını belirleme hakkını ikircimsiz savunuyor, Kürt halkını destekliyor.

Türkiye Kürdistanı'nda estirilen baskı ve terör fırtınası yetmiyormuş gibi, Türk burjuvazisi Irak'taki Kürt halkına da yine terör kustu. 15 Ağustos günü Türk Phantom bombardıman uçakları sınırı geçerek Irak içlerinde bazı Kürt köylerini, yerleşim merkezlerini bombaladılar.

Guardian ve *The Times*'ın verdiği bilgiye göre, bombardımanda yüzlerce insan öldü. Kürt ulusal hareketleri adına yapılan açıklamalarda, *KDP'nin Sesi*'nin yayınlarında, aralarında kadın ve çocukların da olduğu yüzlerce kişinin öldürüldüğü bildirildi.

Resmi açıklamalarda, bu harekatın nedeni olarak 12 Ağustos'ta 12 askerin öldürülmesi gösterildi. Daha sonra, harekat kararının ta 25 Temmuz'da alındığı haberi sızdı. Demek ki, ordu taburuna yapılan saldırı, önceden kararlaştırılmış bir planın uygulanmasına bahane edildi.

Resmi açıklamalarda yalnızca birkaç komando kampının bombalandığı söylendi. Gerçekte bunların yanı sıra birçok köy de bombalandı. Demek ki amaç, yalnızca Irak'a kaçan bir gurup gerillayı takip değil, Irak'taki Kürt halkına da terör kusmaktı.

Resmi açıklamalarda yalnızca bir harekatın yapıldığı belirtilirken, gerçekte bunun da böyle olmadığı anlaşıldı. Olaydan birkaç gün sonra Kıbrıs kaynaklı bir haberde, *Associated Press* haber ajansı, 16 ve 17 Ağustos tarihlerinde de uçakların bombardımana devam ettiğini, 4 köyün daha bombalandığını bildirdi. Haber, *Die Welt* gazetesinde yayınlandı. (*Hürriyet*, 22 Ağustos 1986)

Öte yandan, 22 Ağustos tarihli *Milliyet* ve *Günaydın*'da, 10 bin kişilik bir Türk askeri birliğinin Irak topraklarına 10 km girdiği, helikopterler desteğinde operasyon yapıldığı yazıldı.

Türk hükümeti bu haberi yalanlarken, İran'ın İRNA haber ajansı helikopter desteğindeki Türk komandolarının Irak'a girdiğini, 35 Kürdü Türkiye'ye götürdüğünü bildirdi. İkinci bir operasyonun hâlâ sürdüğünü ileri sürdü. (*Cumhuriyet*, 24 Ağustos 1986)

Irak'ta yaşayan Kürt halkına yönelen bu terör operasyonu, Türkiye Kürdistanı'nda her an, her dakika estirilmekte olan terör fırtınasının uzantısıdır.

Gittiği yeri yakıp yıkmak, halkı sindirmeye çalışmak, işkence, dayak, baskı ve terör, bütün bunlar Türk ordusunun, jandarmasının Türkiye Kürdistanı'ndaki olağan eylemleridir.

Federal Almanya'da, ABD'de özel harekat eğitimi gören yüzlerce profesyonel katil Türkiye Kürdistanı'nda görev yapıyor. Sömürgeci finans-kapitalin *Türk Rambolar*ı, Kürt halkına karşı ilan edilmemiş bir savaşın piyonları oluyorlar.

İçişleri Bakanı'nın yaptığı açıklamalara göre, devlet, dört ülke arasında paylaşılmış Kürdistan'da sınır geçişlerini engellemek için "fiziki engel sistemi" kuruyor. (*Hürriyet*, 27 Ağustos 1986) Ayrıca, sınır bölgelerinde, bir "tampon bölge" oluşturma gerekçesiyle çok sayıda köyün halkını süngü zoruyla iç bölgelere göç ettiriyorlar. (*Milliyet*, 28 Ağustos 1986)

"Kritik" bölgedir diyerek, Türkiye Kürdistanı'nın altını üstüne getirdiler. Sık sık yapılan köy baskınlarında Kürt halkına olmadık eziyet yapılıyor. Erkeklere dayak ve işkence olağan, günlük uygulama. En son katliam olayında da olduğu gibi köyün erkekleri topluca tutuklanıyorlar.

Kürdistan'da son yıllarda yoğun inşaat faaliyeti de var. Yapabildikleri her yerde karakol kuruyorlar, köylerin çevresinde helikopter alanları yaptırıyorlar. Zırhlı birliklerin, cemselerin geçebilmesi için yollar yapılıyor. Yıllardır ışıklandırmadıkları Kürt köylerinde, şimdi, kendileri karanlığın çökmesinden korktukları için "ışıklandırma" yapıyorlar.

Çok sık yaptıkları aramalarda halkı "yardım" etsinler diye büyük baskı altında tutuyorlar. Köy ahalisine kendi köyü çevresinde dolaşabilmesi için özel izin zorunluluğunu koyuyorlar. MİT ve Askeri İstihbarat'ın ajanları, muhbirler Türkiye Kürdistanı'nda cirit atıyor.

Bunların ötesinde Türk burjuvazisinin oldukça önem verdiği iki "önlem"(!) daha var: Köy korucuları ve merkezköy projesi.

Köy korucuları, faşist cunta döneminde ortaya çıkarıldı. Türk burjuvazisi izlediği siyaseti "Kürdü Kürde kırdırma" uygulamasıyla sürdürmek istediği için, köylerden korucu toplamaya başladı. İçişleri Bakanlığı bünyesinde, valiliklere bağlı olarak ücretle çalışan korucular, köylerin "güvenliğinden" sorumlu tutuluyor. Gece gündüz nöbet tutmak, çevrede kuş uçurtmamak, tek gezmemek, "bölücü"(!) öldürmek ve kelle başına "ödül" almak, korucuların görevleri arasında.

Öte yandan, üç yıl önce kararlaştırılan bir projeyle Ecevit'in ünlü "Köy-kent"leri, Kürt halkına karşı uygulanan "zorunlu göç" siyasetinin uzantısı olarak kullanılacak.

DPT İçişleri Bakanlığı ve valiliklerin işbirliğiyle hazırlanan "merkezköy" projesiyle 4 bin merkezköy kurulması öngörülüyor. İçişleri Bakanlığı'ndan uzmanların da çalıştığı bu projeyi "Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da teröre karşı alınan önlemler arasında" sayan *Cumhuriyet*, "savunulması kolay" denilen bu köylerin gerçekleşmesi için bütçeden ödenek ayrıldığını yazıyor. (*Cumhuriyet*, 28 Ağustos 1986)

Bu arada, *Milliyet* gazetesi "Tunceli Valisi'nin zorunlu göç projesi"nden bahsederek *yalnızca* Tunceli'de 3 bin yerleşim merkezinde yaşayan Kürtlerin, sayısı 325'e indirilecek yerlerde yaşamaya mecbur edileceğini yazdı. (*Milliyet*, 29 Ağustos 1986)

Evet, Türkiye burjuvazisi bir yandan kendi ekonomik bunalımı, politik çözümsüzlüğü, bir yandan da Kürt hareketinin verdiği huzursuzluk nedeniyle, her yoldan Kürt halkının eritilmesi için planlar hazırlıyor.

Sosyal demokratlar demokrat bile değildir

Türkiye burjuvazisinin azılı gerici kesimleri bunları yaparken, sosyal demokratların anti-demokratik, "azılı olmayan" gerici tutumu da bütün iğrençliğiyle kendini sergiliyor.

Türk uçaklarının 15 Ağustos'ta giriştiği katliam üzerine Özal'ı cengaverce (!) "eleştiren" SHP Genel Başkan Yardımcısı Tevfik Çavdar bakın ne diyor:

"Bizim itirazımız harekat kararının *biçimiyle* ilgili..." (*Cumhuriyet*, 20 Ağustos 1986) (abç)

Tevfik Çavdar yarım bıraktığını bir sün sonra tamamlayarak "harekatı Güneydoğu Anadolu'da güvenliğin sağlanması açısından "gerekli" gördüklerini, harekata *değil*, kararname ile harekat yapılmasına karşı olduklarını bildirdi. Çünkü kararnameyle olunca, "Büyük Millet Meclisi'nin egemenliği" kalmıyormuş. (*Cumhuriyet*, 21 Ağustos 1986)

DSP'nin hamisi B. Ecevit ise, yaptığı açıklamada şöyle dedi:

"Ortadoğu'da durum karışık. Herhangi bir niyetle yapılan doğru yanlış bir hareket öylesine beklenmedik sonuçlar doğurabilir ki, çok dikkatli olmak gerekir. Böyle bir operasyon yapılacağı zaman hedefleri çok özenle seçmeli ve sivil halka zarar vermeden yapılmalı... Bu bakımdan, özüne girmeden söylüyorum, en azından usul bakımından, hukuk bakımından çok sakıncalı sonuçlar olabilir." (*Cumhuriyet*, 21 Ağustos 1986)

Bülent Ecevit hükümete akıl verirken, DSP de radyo ve TV'den yaptığı bir açıklamada, "Atatürk devriminin milliyetçilik anlayışına göre ırk, mezhep, din veya dil ayrımı gözetilmeksizin bütün TC yurttaşları Türk ulusunun öz unsurlarıdır" diyerek Kürt ulusunun varlığını bile yadsıdı. (*Cumhuriyet*, 29 Ağustos 1986)

Bu arada SHP'nin Genel Başkan Yardımcılarından Fikri Sağlar, Türkiye Kürdistanı'na yaptığı "inceleme" gezisinden sonra, "Güneydoğu'da savaş halinden de öte bir durumun" var olduğunu, demokratik hak ve özgürlük diye birşeyin bulunmadığını söyleyerek, Kürdistan'ın sömürgeci ordunun işgali altında olduğunu itiraf etti. Böyle olduğu halde, demokratik bir tutum alacağına, sosyal demokrasinin bilincine işlemiş devrim korkusunu yinelemekten öteye gidemedi.

"Eğer hükümet Güneydoğu'da gereken önlemleri almaz ise, Güneydoğu'da meydana gelen *olaylar bir patlamaya yol açar* ve sorun *tüm yurt sathına yayılabilir*." (*Cumhuriyet*, 27 Ağustos 1986) (abç)

Sosyal demokrat partilerin tutumu çok açıktır. Bırakın sosyalist ya da komünist olmayı, *demokrat* olabilmek için Kürt halkının ayrılma hakkı dahil kendi yazgısını belirleme hakkını kabul etmek zorunludur. Ayrılma hakkı basit bir demokratik haktır. Sosyal demokratlar ise Türk şövenizmi ve devrim korkusuyla iyice sırıtıyorlar.

Gerçek demokratın görevi, bir yandan ezen ulusun ırkçı, şöven, asimilasyoncu siyasetine, baskı ve terör politikasına, soykırımlarına karşı çıkarken, öte yandan da ezilen ulusun, ayrılma hakkı dahil, yazgısını belirleme hakkını, amasız, fakatsız *savunmaktır*.

Türkiye'de burjuvazinin hiçbir kesimi demokrat *değildir*. Onlar, kendi devletlerini kendi kokuşmuş saltanatlarını sürdürmenin kavgasını veriyorlar.

İşçi sınıfımız Kürt halkının yanındadır. O, Kürt halkının ayrılma hakkı dahil kendi yazgısını belirleme hakkını ikircimsiz savunuyor. Kürt halkını, bu kokuşmuş baskıcı düzeni, devleti yıkmak için, ileri demokratik halk devrimi için omuz omuza savaşım vermeye çağırıyor.

Salih Can

III. Konferansımıza ilişkin parti toplantısı yaptık

Tüm güzellikleri kucaklayacağız

Yeni bir güç, canlılık ve coşku kazandık. III. Konferans kararlarını yaşama geçirmek için yoğun çalışıyoruz.

Düşmanın işi bozmak, yıkmaksa bizim de işimiz bozulanı, yıkılanı eskisinden daha üstün bir şekilde yeniden kurmak, devrimci çalışmamızı aksatmadan sürdürmektir. Bugün elimizde var olan olanaklar, dünle kıyaslanamayacak ölçülerdedir. Bir yandan önümüzde komünist çalışmaya sonsuz olanaklar sunan bir Türkiye var. Öte yandan 5(1). Kongremizin ürünü programımız, tüzüğümüz ve "TKP — *İşçinin Sesi*'ni işçi sınıfının partisi yapacağız" belgisiyle toplanan III. Konferansımız var. Önümüz, yolumuz pırıl pırıl aydınlık.

Bulunduğumuz yörede oluşturulan yeni yapı bizlere yeni bir güç, canlılık ve coşku verdi. III. Konferans kararlarımızı yaşama geçirmek için yoğun çalışmalara başladık. Amacımız, önemli fabrikalarda çalışan ileri, sola yatkın ve özellikle genç işçiler arasında çalışmamızı yoğunlaştırmak, onları partimize kazanmaktır. Bu çalışmada, işçi sınıfının yakıcı ekonomik, demokratik sorunlarından yola çıkıyoruz. Türkiye gibi bir ülkede, bu sorunlar için savaşımın devrim için savaşımla birleşmesi gerektiğini göstermeye çalışıyoruz. Bu konuda en büyük yardımcımız, ideolojimiz ve ülkenin içinde bulunduğu nesnel koşullardır.

Çalışmamızın başında çürük, sağlıksız kadroların parti saflarından temizlenmiş olması, bu güç, özveri, ustalık ve üstün bilinç isteyen çalışmayı kimlerin yürütmeye kararlı olduğunu göstermesi açısından çok yararlı oldu.

Şöyle durup geçmişe bakıyorum. Kimi yoldaşlar daha yolun başında elendiler. Kimi 200 km koştuktan, kimi biraz daha sonra.

Oysa yolumuz çok uzun ve çetin. Tıpkı maraton koşucuları gibi, nefesimizi sürekli kontrol ederek, sabırsızlığa kapılmadan, bu uzun ve çetin koşunun sonunda elde edeceğimiz büyük başarıya doğru, kararlı bir koşu tutturmayı öğrenmemiz gerekiyor. Bu yolun sonuna kadar koşmayı becerebilen yoldaşlar, devrimin kaderini belirleyecek kadroyu oluşturacak yoldaşlar olacaklardır.

Biz nefesimizi yolun sonuna kadar ayarladık. Zorlayacağız, zorlanacağız, yanılacağız ama pes etmeyeceğiz. Bu zorlu koşuda tüm yoldaşlara başarılar diliyorum.

Size, geçtiğimiz günlerde gerçekleştirdiğimiz bir toplantıdan söz etmek istiyorum. III. Konferansımızla ilişkin bu parti toplantısı hakkında bir başka yoldaşımız da gazetemize yazıyor. Bu nedenle ben ayrıntılara girmeyecek, bazı yönlerine değinmekle yetineceğim.

Önce, toplantı yerine arabayla giderken başımızdan geçen hoş bir olayı sizlere anlatayım. Yolda, otobüsü bozulmuş bir çingene topluluğuyla karşılaştık. Bizimle aynı yere gittiklerini öğrenince yaşlıları ve çocukları arabamıza aldık. Şu çingeneler ne ilginç insanlar! 3-4 yaşındaki küçücük çocuklar bile Türkiye'de var olan her şarkıyı eksiksiz ve hatasız biliyor ve söyleyebiliyor. Hasılı arabamıza aldığımız çocuk ve yaşlılarla, neşe içinde toplantı yapacağımız köye vardık.

Diğer yoldaşlarla buluştuktan sonra köyü çevreleyen mesire yerinde uygun bir yer aradık ve üstünde III. Konferansımızın ana belgisi "TKP — *İşçinin Sesi*'ni işçi sınıfının partisi yapacağız" sözü yazılı olan pankartımızı astık. Pankartın önünde sağ yumruklarımızı kaldırdık ve sırtımız dönük fotoğraf çektirdik. Amacımız, bizler için büyük önemi olan eylemimizi belgelemek, gazetemiz aracılığıyla tüm yoldaşlarımıza coşkumuzu aktarmaktı.

Toplantımız gerçekten çok güzel oldu. Aramızda yıllardır birbirini görmemiş yoldaşlar vardı. Toplantının en önemli bölümü, III. Konferans kararları üzerinde yaptığımız konuşmalardı. İsterdik ki, zamanımız bol olsun, günlerce konuşalım. Ama zamanımız kısıtlıydı. Gene de, ana noktalar üzerinde uzun uzun durabildik.

Toplantımızı yaparken, önceden de farkında olduğumuz bir eksik yanımız kafamda iyice açığa çıktı. Bizler, ideolojik olarak parti merkez organımızın fersah fersah gerisindeyiz. Bu eksikliği süratle gidermemiz gerekiyor. Ne kadar inanç, coşku, güven olursa olsun bunların altı ideolojiyle dolmadı mı orada kısa dönemde değilse bile uzun dönemde sorunlar çıkıyor. Bir süre gidiyorsun ama ideolojik yetişkinlik yoksa özellikle dönemeçlerde tıkanmaya başlıyorsun. Biz bu yolun sonuna kadar koşacağız diyorsak bu eksikliğimizin inatla üzerine gideceğiz, gitmek zorundayız.

Toplantımızda, konferans kararları üzerinde konuştuktan sonra bu kararları nasıl yaşama geçireceğimiz üzerinde de tartıştık. Bu tartışmanın ışığında kolları hemen sıvadık ve işçiler arasında çalışmaya hız verdik. İşçi semtlerindeki kahvelere, lokallere gidiyor, çevremizdekilerle çeşitli sorunlar üzerinde konuşuyoruz.

Bir yoldaş geçenlerde bir kahvede tanık olduğu bir olayı anlattı. Kısaca sizlere aktarayım. Devrimci hareketlerin birinden bir kişi bizim hakkımızda olumsuz sözler ediyormuş. Bu sözlere bizimle örgütsel bir ilişkisi olmayan ama bizi eskiden beri yayınlarımızdan, eylemlerimizden tanıyan bir işçi karşı çıkmış. *İşçinin Sesi* hep işçinin yanında, işçiden yana oldu demiş, bizi büyük bir kararlılıkla savunmuş. Yoldaşımız tartışmaları hiç karışmadan izlemiş.

Size anlatmak istediğim bir başka küçük ama bizim açımızdan önemli bir olay da şu: Bir köyde bir saldırı olayı oldu. Köylüler polisten önce bize başvurdular, yardım istediler. Bölgemizde bu tür olaylara sık sık rastlar olduk.

Kısacası burada çalışmalarımız olumlu gidiyor ve şimdiden bu çalışmaların küçük ama anlamlı meyvalarını toplamaya başlıyoruz.

Sizlere sık sık yazacak, çalışmalarımızı aktarmaya çalışacağız. Öyle görünüyor ki, sabırla çalışırsak tüm güzellikleri biz kucaklayacağız. Bu güzel kavgada tüm yoldaşlara başarılar dilerim.

Suna Yıldız

Flamamızın altında toplandık

Yararlı ve başarılı bir sınav verdik

Önceden neyi yapacağımızı söylediysek, bir eksikle hepsini yaptık. Toplantıyı başarıyla örgütledik.

Değerli Yoldaşlar,
Önce saygı ve sevgilerimi iletip, mücadelemizde başarılar dilerim.

Yoldaşlar,
Ben kendimi tanıtarak başlamak istiyorum. 1972 yılında köyden kente geldim. Bir yıl sonra fabrikaya işçi olarak girdim. İlk defa 1975 yılında fabrikada devrimci arkadaşlarla tanıştım. Onların kanalıyla Genç Sosyalistler Birliği GSB'ye gidip gelmeye başladım. GSB kapatılınca, belli bir süre boşlukta kaldım. Sonradan, İGD kurulunca arkadaşlarla tekrar bağ kurdum. Zaman zaman İGD'nin işçi gençlik bürosu çalışmalarına katıldım. Bu böyle 1979 yılına kadar sürdü. Yani, diyeceğim, sempatizanlık dönemim dört yıl sürdü. 1979 yılının sonlarına doğru parti içi ayrışımda *İşçinin Sesi* saflarında yer aldım.

Bilinç düzeyimin düşük olması nedeniyle meseleleri bilmeden, yalnızca dürüst bir işçi içgüdüsüyle *İşçinin Sesi* saflarında yer aldım. Çünkü nerede çalışan, koşan, fedakar arkadaş varsa hepsi de *İşçinin Sesi* saflarına geçmişti. Nerede tembel ve asalak adam varsa onların hepsi de yerlerini bulmuşlardı.

Ayrışımda tartışmalar bizleri araştırmaya ve okumaya sevketmişti. Bu sıralarda, 1979 yılının sonlarında ve 1980 yılının başlarında bazı güzel çalışmalara katıldım.

1980 sonlarında askere gitmek zorunda kaldım. Yirmi ay uzak kalınca, zaten düşük olan eğitim düzeyim daha da düştü. Yoldaşlar askerde iki kere ziyaretime gelerek bana moral verdiler.

Askerden gelince yoldaşlarla görüşüp başka bir bölgeye gittim. Yirmi ay sonra tekrar yayınları okumaya başlamıştım. Tek dünya pazarı, *Sosyalizm ve Demokrasi, 26. Kongre*'yi bu dönemde okudum. Bir müddet sonra cezaevine girdim. Cezamın üç yılında çeşitli cezaevlerinde tek başıma yattım. Kapasitem oranında *İşçinin Sesi*'ne yaraşır şekilde davrandım. Hiç kimse *İşçinin Sesi*'nin adamı şu olumsuzluğu yaptı diye iddia edemez. Bu arada diğer cezaevindeki ve dışarıdaki yoldaşlarla mektuplaşarak ilişkimi sürdürdüm.

Cezaevinden çıktıktan sonra yoldaşlarla görüşüp bir müddet dışarısını tanımak, bu arada da cezaevindeki yoldaşlarla ve onların aileleriyle dayanışmayı sürdürme kararı aldık. Bu dayanışmayı sürdürürken, bir yandan da yeni bir yapı oluşturmaya çalıştık. Bu sırada III. Konferans kararları geldi. Bu doğrultuda çalışmalara başladık.

İlk olarak, yoldaşlarla kıra gidip konferans kararlarını tartışmaya ve "TKP — *İşçinin Sesi*'ni işçi sınıfının partisi yapacağız" yazılı flamanın altında fotoğraf çektirerek bu eylemi belgelemeye karar verdik. Bu doğrultuda çalışmalara başladık. İşlerin organizasyonunu başarıyla yaptık.

Önce bizi götürecek bir dolmuş tuttuk. Ondan sonra hareket saati ve yeri yoldaşlara duyuruldu. Flama yazıldı, önceden eylem yerine gönderildi. Hareket saatinde bir eksikle ve yiyeceklerimizle hareket ettik.

Gideceğimiz yer dostlarımızın çoğunlukta olduğu bir sayfiye köyüydü. Sayfiye yerine yaklaştığımız sırada, yolda sayfiye yerine giderken arıza yapmış bir otobüsün yolcularından yaşlıları ve çocukları bizim dolmuşa tıka basa aldık. Şarkı, türkü söyleye söyleye köye vardık. Bizleri dost köylüler karşıladılar. Hep birlikte köy kahvesinde çay içtik. Çaylarımızı içtikten sonra, köyden bir arkadaşın öncülüğünde kıra gittik. Uygun bir yerde flamamızı astık ve önünde fotoğraf çektirdik. Fotoğraf çekildikten sonra flamayı yok ettik.

Köylü arkadaş bizden ayrılıp köye geldikten sonra, yoldaşlarla uygun bir yerde toplandık. Bir yoldaş toplanmamızın nedenini açıkladı. Sonra üç gündem maddesi tespit edildi:

1. 1920'den günümüze kadar TKP'nin kısa değerlendirmesi.
2. III. Konferans kararları.
3. Serbest madde.

Serbest maddede sorular soruldu, cevaplar alındı. Sonra hep beraber köye geldik. Kadın yoldaşlar dost köylülerin evlerine gittiler. Bizler de köyün bahçelerini ve köyü dolaştık. Akşam üzeri tespit edilen saatte dolmuşa gelince, köylü dostlarımızla vedalaşarak ayrıldık.

Yoldaşlar,
Yapılan eylemin başarı oranı benim kanaatimce yüzde doksandır. Nedenine gelince, önceden neyi yapacağımızı söylediysek, bir eksikle (bir yoldaş katılamadı) hepsini yaptık. Arabayı tuttuk, fotoğraf makinası ayarlandı, bir yoldaş fotoğraf çekmeyi öğrendi, flama yazıldı, önceden eylem yerine götürüldü. Köye varışımızda ve orada bulunduğumuz süre içinde köyde oturanlar tarafından sıcak karşılandık. Güvenlik yönünden hiçbir sorunla karşılaşmadık. Sohbet toplantısı verimli geçti. Tüm bunlardan dolayı bu başarılı bir çalışmaydı diyorum.

Şimdilik hoşçakalın yoldaşlar.

TKP — *İşçinin Sesi*'ni işçi sınıfının partisi yapacağız.

Mustafa Pınar

III. Konferansımızın koyduğu görevler kafamızda pırıl pırıl aydınlandı.

İlk toplantımızı yaptık

Değerli Yoldaşlar,
Önce TKP — *İşçinin Sesi* için çalışan ve savaşan tüm yoldaşlara komünist selamlarımı sunarım.

Yoldaşlar, biz bulunduğumuz bölgede, partiye gönül vermemişlerden arınmış olarak parti ve devrim için savaşmaya niyetli olanlarla ilk toplantı ve eylemimizi yaptık. Sizlere bunu kısaca anlatacağım.

Eylemin planlanışı çok güzeldi. Bir yoldaş "TKP — *İşçinin Sesi*'ni işçi sınıfının partisi yapacağız" belgisini taşıyan bir flama hazırlayacak, başka bir yoldaş flamayı eylem yerine götürecek, diğer yoldaşlar da hep beraber eylem yerine gidecekti. Eylem tam planlandığı gibi gerçekleşti.

Flamayı götürme görevi bana verilmişti. Sabah 5'te kalktım, 7.30'da flamayı aldım ve flamayla beraber eylem yerine hareket ettim. Polis arabalarının giremeyeceği dar sokaklar vb. yerlerde arkamı iyice kontrol ettikten sonra bir aksilik çıkmadan eylem yerine vardım. 15 dakika sonra yoldaşlar da geldiler.

Hep beraber flamayı astık ve arkamız dönük olarak flamanın önünde resim çektik. Sonra flamayı yaktık ve hep beraber toplantı yapabileceğimiz uygun bir yer aradık. Saat 12'de yanımızda götürdüğümüz yemekleri yedik, 12.30'da da toplantımıza başladık.

İlk olarak yoldaşımız TKP'nin kuruluşunu, o günden bu yana gelişen olayları, *İşçinin Sesi*'nin doğuşunu, gelişimini anlattı. Sonra içimizden çıkan dönekler konusunu konuştuk.

Toplantımızın en önemli bölümü, III. Konferans kararlarını ve önümüzdeki görevleri tartıştığımız bölüm oldu. Yoldaşımızın bu konuda anlattıklarını dinledikten sonra herkes sormak istediği konuları sordu. Canlı ve verimli bir tartışmayla toplantımızı bitirdik.

Daha sonra hep beraber civar köylerden birine gittik. Köylülerle sohbet ettik. Sorunları ve istemleri hakkında konuştuk. Akşam saat 7'de köyden ayrıldık.

Yoldaşlar, bu ilk toplantımız, III. Konferansımızın önümüze koyduğu görevleri kafamızda pırıl pırıl aydınlattı. III. Konferansımızda karar altına aldığımız gibi, partimizi işçi sınıfının partisi yapmak için biz de bölgemizde elimizden geleni yapacağız.

İsmail Dokumacı

Sendikal çalışmada önemli bir deneyim kazandık

H r d neyim bizi biraz daha ustalaştırıyor

Bu aşamada yapılacak şey, durmamak, daha dikkatli, işçileri kırdırmadan, onların güvenlerini sarsmadan ama onlara geri adım attırmadan bilinçle mücadeleyi yükseltmektir.

Yığın bağı yığınlarla birlikte yığınların sorunlarını çözme gayreti ile kurulabiliyor. Gayret ise komünist bilinç istiyor. Komünist kendini komünizme adamış kimse demektir. Komünist bilinç olmayınca gayret olmaz, gayret olmayınca sağlıklı bir gözlem ve ajitasyon-propaganda da olmaz.

Daha önce gazetemizde yayınlandığı gibi, biz bulunduğumuz bölgede sendika ağasının imparatorluğunu yıkmak için uğraşıyorduk. Seçimler sarı sendika ağası başkan tarafından oldu bittiye getirildi. Sendika ağasının belirlediği delege listeleri işçilere dayatıldı. Delege "seçimleri" bitmek üzereyken haberimiz oldu.

Parti örgütümüzün daha oluşturulamaması ve sendika ağasının elinin çabukluğu, delege listelerine itirazı engelledi. Bunun üzerine yapılan delege seçimlerine kanuni yoldan itiraz etmek düşünüldü. İşçilerle diyalog kuruldu, tartışıldı. Bu tartışma ve diyalog partili yoldaşlara deneyim kazandırdı. Gevezeliğe kaçmadan verimli bir tartışma yapıldı mı doğruları bulmak ve • göstermek daha kolay oluyor.

İşçilerin mantıklı önerilerini dikkate alarak delege seçimlerine itiraz etmekten vazgeçtik. Yapılacak kongre için, patrona ve sarı sendikaya karşı delegeleri örgütlemek ve aday çıkarmak düşüncesi egemen oldu. Yoğun örgütleme çalışmalarına başlandı. Yoldaşlar ve gönüllü işçiler kolları sıvadılar.

Önümüzde bir sürü engel vardı. Fakat biz önümüzde duran birinci engeli gözümüzde büyüttüğümüzden, arkasındaki engelleri ve olanakları göremez olduk. Sarı sendikanın içindeki çatlaklıkları, onun kokuşmuşluğunu hesaba katmak yerine, onu bütünleşmiş, organize olmuş bir güç gibi ele aldık. Yeterince içlerine dalamadık. Dönemin özelliklerini de hesaba katarak, temkinliliği elden bırakmadan daha girişken olabilirdik. Tabii bunda buradaki sarı sendika hakkında yeterli bilgimizin olmayışı da önemli bir faktördü. Hazırlıksızlığımız ve çalışmaların ani ve yoğun geçişi bilgilenmemizin hızını kesiyordu. Sonradan bilgilenme kısa erimde hızlı gelişmeye çare olmuyor, sadece gelecek çalışmalara bir zemin hazırlıyor.

Kararlı bir işçi aday olmayı kabul etti. Avukat sorununu çözemedik. Seçime avukatsız gidildi. Adayımız her ne kadar kararlı bir şekilde aday olmayı kabul ettiyse de "sarı ağa" iktidarını korumak ve sürdürmek için çeşitli hile ve düzenlere başvurdu. Aday olacak işçinin seçim tarihinden bir gün önce başvurması gerektiği yalanını yaydı. Buna adayımız inandı ve seçim yerini terketti. Yine de çalışmalar meyvasını verdi, küçümsenmeyecek oranda boş oy çıktı.

Demek ki böyle durumların doğma olasılığını kaldırmanın yolu bilinçlendirmek ve bununla birlikte bilgilendirmekten geçiyor. Eğer işçiler tüzüğü tanımış olsalardı, böyle bir yalanı yutmayacaklardı.

Tüzük için seçimlerden bir ay kadar öncesinden çalışıldı. Sendikaya işçiler gönderildi, tüzük elde edilmeye çalışıldı. Sendika ağası en değerli hazinesini korurcasına tüzüğü çeşitli yalan dolanlarla vermedi. Bizler de bu nedenle işçileri önceden bilgilendiremedik. Bu eksikle seçimlere girilmişti.

Seçim yenilgisi bize durup arkaya bakma ve eksikleri tamamlama aracı oldu. Aslen yenilmedik. Bu iş burada bitmedi. Birçok işçiden de devam önerisi geldi. Yorgun işçiler 3 yıl sonraki seçimlere hazırlanalım diyorlar ve daha çok uzun bir hazırlık dönemini öneriyorlar. Ama çoğunluk işin peşini bırakmamaktan yana. Biz de, bu seçimlerde hile var, bunun peşini bırakmayacağız, sonuna kadar her yolu deneyeceğiz dedik.

Şimdi muhalefet örgütlenmesi, sendika merkezi ile diyalog yürütme ve delegelerin seçime itiraz edip, yenilenmesini zorlaması aşamasında. Sendikanın merkezi ile diyaloga girildi. Bizlere sendikal düzeyde yardım yapılacağı söyleniyor. İşçiler ve özellikle delegeler yapılacak itiraza hazırlanıyorlar. Bu aşamada "sarı ağa"nın patronlara ispiyonu, işçiler üzerindeki patron baskısını arttırdı. Patron bir fabrikada birkaç işçiyi çekip, "faaliyetiniz gözleniyor, işten çıkarırım" tehdidi savurmuş. Bu aşamada yapılacak şey durmamak, daha dikkatli, işçileri kırdırmadan, onların güvenlerini sarsmadan ama onlara geri adım da attırmadan bilinçle mücadeleyi sürdürmek.

İşçiler mücadeleyi sever, çünkü yaşam onlar için mücadeledir. İşçiler doğruyu sever çünkü yanlış onların yaşamlarına son verir. İşçiler dikkati sever çünkü üretim onları dikkate zorlar. Tüm bu nitelikler partimizde var. O halde proletarya partiye kazanılacak, bundan başka yol görünmüyor.

Tarih, sayfalarına korkanı, mücadeleyi geri çekeni değil, aksine üreteni, cesaretli ve haklı olanı yazıyor. Tarihe yazılmak boynumuzun borcu olsun!

Tayfun Kaya

Kazanamadık ama

Mücadele bitmedi

Sarı sendikacının imparatorluğunu yıkıp, işçinin sesini duyurmaya yemin ettik.

İşçinin Sesi yöneticileri, kader arkadaşlarım ve yoldaşlarım, sonsuz sevgi ve selamlar!

Burası baskı, sefalet ve refahın uç uca yaşandığı şirin bir belde. Bizler 1980'den beri işçi sınıfının bir dilim ekmek fazla kazanması için uğraşan yoldaşlarız. Bizler iş içinde uğraş veren bir gurup işçiyiz.

Düşmanlar birliğimizi bozmak için her türlü baskıyı yapıyorlar. İşten çıkarmalar, sendikanın yaptığı, bir insanın düşünemeyeceği entrikalar, işçilere baskı ve haksızlık, polis takibi, işverenin bizzat işçileri tek tek çağırıp, "ayağınızı denk alın yoksa işinizden olursunuz" diyerek tehdit etmesi, bunun yalnızca bazı örnekleri!

Bu durumda işçiler açığa çıkmaktan çekiniyorlar. Bizler de tek tek işçilerin evlerine gidip, sendikanın sarı patronunun işverenlerle nasıl omuz omuza çalıştığını, işçileri nasıl sattığını anlatıyoruz. İşçiler bütün bu gerçekleri gördüklerini, işlerinden olmamak için açık çalışmadan çekindiklerini, illegal çalışmalarda sonuna kadar destek vereceklerini söylüyorlar.

1980'de muhalefet gurubu olarak seçimlere aday koymuştuk. Seçim günü sarı sendikacı, 100'e yakın arkadaşımızı polise tutuklattırdı. Biz kongreyi böylece kaybettikten sonra, hiçbir gerekçe göstermeden arkadaşlarımızı saldılar. Ardından 12 Eylül geldi. En acı günler, en acı işçi kıyımları başladı. Düşünmesi bile kötü haksızlıklar, haksızlıklar, haksızlıklar...

Yıl 1986. Fabrikalarda çalışan işçilerin yine çoğunluğu kaçak ya da hiçbir sosyal hakkı olmadan, kısa süreli sözleşmeyle çalıştırılıyor. İşveren istediği zaman işçinin işine son verip yeni işçi alıp çalıştırıyor. Sarı sendika patronu milyonlarına milyon katıp zevkinde sefasında. Hiçbir işçinin hakkını aramıyor. Hangi işçi patronları üzüyorsa, onun işine son verilmesine yardımcı olmaktan başka bir görev yapmıyor.

Bizler bu durumu Ankara'ya genel merkeze bildirdik. Bazı sendikacılar bizleri sonuna kadar desteklemeye söz verdiler. Biz de çalışmalara başladık, kaçırılan son kongreyi yeniletmek için delegelerden imza topluyoruz. Sarı sendikacının imparatorluğuna son verip, gerçek işçi ve sendika başkanımızı seçip, işçinin sesini ele güne duyurmaya yemin ettik.

Rahmi Çobanoğlu

KAVGA VE YORUM

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ
ÇEK-AL

Tek silah parti!
Tek yol devrim!
Yıl:12, Sayı 312, 8 Eylül 1986

Bu sayımızda, Ayla Antepli yoldaşımızın SBKP'nin 27. Kongresi'ne sunulan raporu değerlendirdiği ÇEK-AL'ın sonuncu bölümünü yayınlıyoruz.

VI

SBKP 27. Kongresi'nin ardından

Ayla Antepli

Yiy cek sorununun ç"zülm si: Acil bir görev

Önümüzdeki dönem Sovyet ekonomisi ve partinin ekonomik siyasetinin ana hatlarını tartışırken, Gorbaçof yoldaş yiyecek sorununa ikinci yeri veriyor. Gorbaçof yoldaşın bu sorunun çözümü için yaptığı önerilere bakmadan önce birkaç noktayı belirtmek yararlı olur.

Bazı noktalar

Birincisi, Sovyet halkına yeterli ve çeşitli miktarda yiyecek sağlama sorunu, SBKP'nin yıllardır bilincinde olduğu ve çözmeye çalıştığı *kronik bir sorundur.* Bu sorunun derin tarihsel kökenleri vardır ve sorun 1917'den bu yana da sosyalist devletin gündemindedir. *Yiyecek sorunu devrimin çözümlenmemiş bir sorunudur.*

İkincisi, yiyecek sorunu Sovyetler Birliği'nin genel ekonomik durumundan kaynaklanıyor ve ekonominin genel sorunlarının (durgunluk, lagarlık, geri kalma) bir parçası oluyor. Yiyecek sorunu aynı zamanda ekonomik sorunları ciddi olarak ağırlaştıran bir etkendir.

Bu sorun genel ekonomik sorunlardan, özellikle endüstriyel sorunlardan ayrı düşünülemez ve tek başına çözümlenemez. Sovyetler Birliği'ni doğuşundan bu yana kasıp kavuran ve ülkenin henüz kendini çekip kurtaramadığı bir kısır döngü vardır: Endüstriyel gelişme (kısmen) tarım alanındaki sorunlardan etkilenmektedir, tarım alanındaki gelişme ise endüstriyel gelişmedeki sorunlardan etkilenmektedir.

Yiyecek sorununun işçiler ve emekçiler üstündeki doğrudan etkileri bir yana, Sovyet ekonomisine getirdiği yükler arasında şunları sayabiliriz: Bütçenin yatırımlara ayrılan fonlarının büyük bir oranı yiyecek sorununun çözümlenebilmesi için bu alanda kullanılmaktadır. Temel gıda maddelerinin fiyatlarının düşük tutulabilmesi için, devlet üreticiye yüksek ölçüde sübvansiyon ödemek zorundadır. Özellikle tahıl, makina ve teknoloji ithali için kullanılması daha doğru olan döviz kaynakları yiyecek ithaline harcanmaktadır.

Üçüncüsü, yiyecek sorunu yalnızca ekonomik bir sorun değildir. O, herşeyden önce toplumsal ve siyasal bir sorundur. Çünkü yiyecek sorunu, belli bir sınıfın, köylülüğün ekonomik faaliyetine, üretkenliğine ve tutumuna doğrudan bağlıdır. 70 yıldan beri sürüp gelen yiyecek sorununun köylülerin sosyalizme entegrasyon biçimiyle, onların sosyalizme "uyum" sağlama yöntemiyle, proletarya ve devletle olan ilişkileriyle bağlantısı olduğunu söylemek, hiç de abartma olmaz. 1920 ve 1930'larda yiyecek sorununun belirttiğimiz bu siyasal yanı açıkça kabul edilmişti. O zamandan bu yana ise, sorunun bu yanı geriye atılmış, hatta üstü örtülmüştür.

Her ne kadar Gorbaçof yoldaş aynı hattı sürdürmekte ve yiyecek sorununun sınıfsal ve politik içeriğine değinmemekte ise de, ileride göreceğimiz gibi, sorunun çözümü için önerdiği düzenlemelerin bir kısmı bu noktayı açıkça hesaba katmaktadır.

Gorbaçof yoldaşın yiyecek sorununa ilişkin önerilerine bakmadan önce bu birkaç noktayı belirtmekte yarar var diye düşündük. Çünkü Gorbaçof yoldaşın önerileri arasında özellikle biri, ki buna kilit öneri de diyebiliriz, tek bir cümle ile yiyecek sorununun tüm bu belirttiğimiz yanlarını, tarihsel, ekonomik, sosyal ve siyasal yanlarını içermektedir. Bu öneri, "Lenin'in yiyecek vergisi fikrini bugünün koşullarında yaratıcılıkla uygulamak"tır. Biz dikkatimizin çoğunu bu öneriye vereceğiz. Çünkü bu öneri, yalnızca yiyecek sorununun kökenini ve çeşitli yanlarını anlamada değil, ayrıca Gorbaçof yoldaşın bu soruna yaklaşımını anlamada da anahtar niteliğindedir. Fakat önce Gorbaçof yoldaşın önerilerine bir bütün olarak bakalım:

Gorbaçof yoldaşın yiyecek sorununun çözümü için yaptığı önerileri üç guruba ayırabiliriz: Genelde teknik nitelikteki öneriler, tarımsal üretimin ulusal çapta yönetimini ve organizasyonunu içeren öneriler, tarımsal üretimin tekil birimlerinin devlet ve kollektif çiftliklerinin özerkliği konusunu ele alan öneriler.

Gorbaçof yoldaş bu önlemleri sunarken şöyle diyor: "Tarım sektöründe belirleyici bir dönemece gerek vardır." "... Tarım üretiminde gelişme oranının iki katına çıkartılması planlanmaktadır", ve önlemlerin özü "tarım bölgelerinde sosyo-ekonomik yapının değişmesi, daha yoğun ve güvenceli tarım ürünleri için gereken ortamın yaratılmasıdır." (*agy,* s.37)

Teknik önlemler

Teknik önlemler arasında ise şunları sayabiliriz:

— "Çaba ve olanakları yüksek düzeyde kazanç sağlayan en önemli sektörlerde yoğunlaştırmak",
— Toprağın verimini arttırmak,
— Entansif teknolojiyi büyük ölçekli kullanmak,
— Tarım ürünlerinde kaybı azaltmak.

Son iki önlemi ele alan paragrafları okuyalım:

"Hasat, taşıma, depolama ve işleme sırasında *tarım ürünlerinde kaybın azaltılması*, yiyecek stoklarının çoğaltılmasında *en fazla öncelik* taşıyan bir etkendir. Bu alanda potansiyelimiz az değildir. Tüketim kaynaklarının genişletilmesi %20'lik bir artışa, bazı ürünlerde ise %30'luk bir artışa yol açabilir. Üstelik, kaybın azaltılması ile, aynı miktarda ürün iki üç misli düşük bir fiyatla piyasaya sürülebilir.

"Merkez Komitesi ve hükümet kaybı azaltmak için atılması gereken belli başlı adımları belirlemiştir. *Tarımsal makina parkının hızla geliştirilmesi,* üretkenliği yüksek makinalarla donanmış kollektif çiftliklerin ve devlet çiftliklerinin tarlada her türlü işi daha iyi ve çabuk yapmasını sağlayacaktır. Ayrıca yiyecek endüstrisi ve ürünlerin işlenme ve depolanması için gerekli makinaların yapımının arttırılması için de ek ödemelere yer ayrılmıştır." (*agy,* s.38) (abç)

Merkezi planlama kapsamına giren ilk önlem dışında, tarım üretimini geliştirmeye yönelik teknik önlemlerin tümünün, aslında *endüstrinin tarımdaki rolüne* ilişkin olduğunu görüyoruz. Günümüzde toprağın verimliliği büyük ölçüde kimya endüstrisinin ürettiği yapay gübrelerin kullanımı ile arttırılmaktadır. Sovyetler Birliği yapay gübre üretiminde ve genelde kimya endüstrisinde geride kalmıştır. Hatırlayalım ki, tarım teknolojisi ve tarımsal makinalar, aynı zamanda endüstri ürünleridir.

Özellikle yapay gübre, tarım teknolojisi ve makinalarının üretimi ve gelişimi büyük ölçüde bilimin endüstrideki ilerleyişine bağlıdır. Hatırlanacağı gibi Gorbaçof yoldaş bir önceki bölümde bu alandaki "durgunluk" ve hatta "düşmanlığa" karşı ağır eleştiriler yapmıştı.

Çağdaş toplumda tarımsal teknolojik ilerlemenin endüstriyel gelişmeye bağlı olduğu açıkça görülmektedir. Bunu daha da açarak şöyle diyebiliriz: Tarımda gelişme, ileri yöntemlerin, kimyasal maddelerin, makina ve teknolojinin tarımsal üretimde uygulanışına bağlıdır, ki bunlar da endüstriyel üretim alanına girer.

Böylece belirginleşiyor ki, tarımda teknik yanlışlıklar, olanaksızlıklar ve gerilikler belli bir ölçüde endüstrideki yanlışlıkların, olanaksızlıkların ve geriliklerin ürünüdür.

Tarım ürünlerinin üretim, taşıma ve dağıtımına dayalı altyapıyı gözönüne aldığımız zaman da aynı şey geçerlidir: Ambarlar, yollar, taşıt ve demiryolları, soğuk depolu taşıtlar, tesisatlar, vb.

Tarımı endüstri düzeyine, kırsal alanı kent düzeyine çıkarmayı ve böylece kırla kent arasındaki ayrımı bilinçli olarak yok etmeyi amaçlayan sosyalizm için bu konu özellikle ağırlık taşımaktadır.

Ulusal çapta yönetime ilişkin önlemler

Gorbaçof yoldaşın önerdiği ikinci önlem dizisi, tarımın ulusal çapta düzenlenmesi ve yönetimi alanındadır. Okuyalım:

"Önlemlerin hepsi acildir, fakat eylem programı bundan ibaret değildir. Tarım sektöründe *yeni yönetim ve işletme yöntemlerine* yöneliş süreci *tamamlanmalıdır.* Tarım endüstrisinin tümünün merkez ve çevre birimlerinde *birleşik yönetim organlarının* oluşturulması, bu organların tarım ve tarıma bağlı endüstri kollarında gerçek bir bütünlüğü sağlayabilmeleri, kuşkusuz büyük önem taşıyan bir adımdır." (*agy,* s.38) (abç)

Yönetimden ve özellikle "tarım endüstrisinde birleşik yönetim organlarından" söz ederken Gorbaçof yoldaş 1985 sonlarına doğru, 27 Kongre'den az önce ilk kez uygulanması başlatılmış önemli bir değişiklikten de söz etmektedir.

Sovyet hükümeti bu dönemde yeni bir "süper-bakanlık" kurdu. Adı Devlet Tarımsal-endüstri Komitesi olan bu bakanlık daha önce tarım üretimine ilişkin sorumluluğu taşıyan birbirlerinden ayrı birkaç bakanlığın yerini almıştır. Birleştirilen bu bakanlıklar meyva ve sebze, et ve süt mamülleri, yiyecek endüstrileri ile kırsal yapı bakanlıkları ve ayrıca tarım araçlarının tahsisatıyla görevli devlet komitesidir.

Tarımsal üretimin örgütlenmesi ve yönetilmesi açısından bakarsak, bu büyük bir adımdır. Birçok çakışma ve karışıklığı, tekrarı ortadan kaldıracaktır. Önceden, tarımsal üretimin yönlendirilmesine karışmada birbiriyle yarışan çok sayıda bakanlık vardı. Sorunun derinliğini biraz olsun anlatabilmek için örneklersek, bir tek kollektif ya da devlet çiftliğinin çalışması, bu reform gerçekleşene dek beş ayrı bakanlığa bağlıydı. Reform sonucu, binlerce bürokratın işsiz kalması (Sovyet deyimiyle, "başka işler için özgür kalmaları"), eski, ağır yönetsel sistemin yarattığı gereksiz kırtasiyeciliğin, artık emeğin ve kaynak israfının ne denli büyük olduğunu bir ölçüde gösteriyor.

Burada şu noktaya dikkati çekmek isteriz: Nasıl, tarımsal üretimdeki sorunlar belli ölçüde endüstrideki sorun ve tıkanıklıkların parçası ve sonucu ise, aynı şekilde, tarımın yönetiminde yıllarca varlığını sürdüren ciddi sorunlar, karmaşa ve ağır aksak bürokrasi, ulusal ekonomiyi bir bütün olarak kemiren aynı hastalıkların parçasıdır. Yiyecek sorunu, bir ölçüye kadar, planlama, örgütleme ve yönetmedeki başarısızlıkların ürünü olarak görülmelidir.

En son yapılan reforma dönersek, tek bir tarımsal endüstri yönetiminin oluşturulması, geniş ele alındığında, endüstri ve tarımı birbirine daha yakınlaştırmanın, özellikle de — tarımsal makina sağlanması, ya da tarımsal ürünlerin işlenme ve dağıtılması yoluyla — birbiriyle yakın çalışma yürüten endüstrilerin çalışmasının daha iyi eşgüdümünü sağlamanın bir aracıdır.

Tekil tarımsal-endüstriyel birliklerin ve işletmelerin kurulmaya başlandığı 1970'lerden beri bu yönde adımlar atılıyor Ancak, bunların etkinliği, birbiriyle çoğu kez yarışan (biri tarımsal diğeri endüstriyel olmak üzere) en az iki bakanlığa aynı anda bağlı olmaları nedeniyle sınırlı kalıyordu.

Bu nedenle, birleşik, bütünsel bir Devlet Tarımsal-endüstri Komitesi'ne kavuşulmuş olması bu hatta atılmış ileri bir adımdır.

Söylediklerimizden açık olarak çıkan şey şudur ki, bu örgütsel stratejinin başarısı, herşeyden önce, devlet ve kollektif çiftliklere tarımsal makina, araç-gereç ve diğer girdileri sağlayan endüstrilerin başarısına bağlıdır. Onların başarısı da endüstrinin bir bütün olarak ilerlemesiyle bağlıdır. Bu, daha önceki sayılarımızda ele aldığımız, üretim aracı üretimine öncelik verilmesi konusuna güzel bir örnektir.

Devlet Tarımsal-endüstri Komitesi'nin kurulması, yiyecek üretim ve dağılımında ve bir bütün olarak gıda endüstrisinin yönetiminde daha büyük merkezileşmeye doğru bir adımdır. Bununla birlikte bu düzeyde merkezileşme yönünde alınacak önlemler, tarımsal üretimin tekil birimleri, yani devlet ve kollektif çiftlikleri düzeyinde daha geniş ademimerkeziyetçilik getirmeyi hedefleyen önlemler ile birlikte ele alınmalıdır.

Ekonomik işletmecilik yöntemleri

Böylece, Gorbaçof yoldaşın, tarımda üretimin gelişme hızını iki katına çıkarma ve tarımsal-endustriyel kompleksin bütün sektörlerinde verimliliği yükseltmek için ileri sürdüğü önlemlerin can alıcı yerine geldik:

"Bunların özü, *daha yoğun ve güvence altına alınmış çiftlik ürünü elde etmenin koşullarını yaratmak kırsal bölgelerdeki sosyo-ekonomik durumu değiştirmektir.* Vurgu, *ekonomik işletme yöntemlerinde, kollektif ve devlet çiftliklerine daha geniş özerklik* ve çalışmalarının sonuçları açısından daha çok sorumluluk vermededir.

"... Temel fikir, ekonomik işletme yöntemlerine geniş açınım vermek, kollektif ve devlet çiftliklerinin özerkliğini anlamlı bir biçimde genişletmek, sonuçlara olan ilgi ve sorumluluklarını arttırmaktır. Özünde, sorun *Lenin'in yiyecek vergisiyle ilgili düşüncesini* günümüz koşullarında yaratıcı bir biçimde uygulama sorunudur.

"Beş yıllık plan dönemi boyunca — bu plan değiştirilmeyecektir — her yıl kollektif çiftliklerin ve devlet çiftliklerinin ürünlerinin satın alımı ile ilgili sabit planlar oluşturulması düşünülüyor. Aynı anda, çiftliklere, planın üzerinde gerçekleştirecekleri bütün ürünü, meyva, patates ve diğer sebzeler için de planlanmış ürünün *hatırı sayılır bölümünü,* kendileri uygun görürse, kullanabilme fırsatı verilecektir. Çiftlikler, bu söylediklerimizi, devlete ayrıca satabilecekleri gibi, taze ya da

işlenmiş olarak kollektif çiftlik pazarında veyahut kooperatifler aracılığıyla satabilirler. *Veya kişisel arazilerinin ihtiyaçları da dahil olmak üzere, başka ihtiyaçlar için kullanabilirler.* Büyük talep olan maddi kaynakların ek olarak tahsisi ve diğer özendiriciler, çiftlikleri, devlete planın öngördüğünden daha fazla tahılı satmaya teşvik edecektir.

"Gelecekte, *cumhuriyet, bölge ve yörelere, merkezi stoklara iletecekleri ürünler için sabit kotalar tanınacak,* onun üstünde üretilen herşey yerel arz sistemine dahil edilecektir.

"İleri düzeydeki standartlara oturan iyi planlama yöntemlerine bir geçiş olmalıdır. *Maliyet hesabının rolü etkin bir biçimde arttırılacaktır.* Geçmiş deneyler gösteriyor ki, kendine yeterlilik, maddi çıkar ve performansa göre sorumluluk ilkelerinin gözardı edilmesi, *kollektif ve devlet çiftliklerinin finans ve ekonomik durumlarında kötüleşmeye, aynı zamanda büyük ölçüde borçlanmalarına yol açtı.* Ciddi maliyet hesabı, *işletmelerin gelirlerinin faaliyetlerinin sonuçlarına bağlı olduğunun* gözönünde tutulması, tarımsal-endüstri kompleksinin bütün halkalarının ve en başta da kollektif ve devlet çiftliklerinin bir kuralı olmalıdır. *Kontrat ve işe göre ödeme sistemi, kontratla belirlenen sürede — toprak da içinde — üretim aracı verilen guruplar ve aileler için yaygın bir hale getirilecektir.*

"Yaratıcılığın ve becerikliliğin gösterilmesi önünde büyük olanaklar olacaktır. Yine de bu, Gıda Programı'nın hedeflerinin karşılanmasında, kollektif çiftliklerin, devlet çiftliklerinin, çiftlikler arası işletmelerin ve örgütlerin mali ve ekonomik faaliyetlerinin sonuçlarında daha yüksek sorumluluk duygusunu gerekli kılıyor. Yanlış işletmeciliğe ve parazit gibi yaşama eğilimine karşı güvenilir bir engel oluşturulmalı, bazı kollektif ve devlet çiftliklerinin kendi beceriksizliklerini ve bazen de daha iyi çalışma isteklerindeki eksikliği örtbas etmek için kullandıkları 'nesnel koşullar' türünden özürlere artık bir son verilmelidir. *Çiftlikler üretimi geliştirmek,* kârı ve gelirleri arttırmak ve özendiricileri sağlamak *için esas olarak kendi fonlarını kullanmak durumunda kalacaklardır. Banka kredisi* sağlamaya yönelik uygulama, kollektif ve devlet çiftliklerinin daha yüksek faaliyet düzeyine ulaşmalarını itici biçimde, önemli ölçüde *değiştirilecektir.*

"Gördüğünüz gibi yoldaşlar, kırsal ekonomik işletmenin koşulları esaslı değişiklikler geçiriyor. Bu, tarımsal-endüstriyel kompleksin yönlendirilme stil ve yöntemlerinde büyük değişiklikleri gerekli kılıyor. Kırsal bölgelerde üretim faaliyetine ehliyetsiz karışmaya bir son verilmelidir. SSCB Devlet Tarımsal-endüstri Komitesi'nin ve ona bağlı yerel organların, alınan önlemlerin ülkemize yığınla yarar getirmesini sağlamak üzere herşeyi yapacağını umuyoruz." (*agy,* s.37-38-39) (abç)

Bu uzun alıntıda geçen önlemleri özetleyecek olursak:

— Genelde, kollektif ve devlet çiftliklerine daha geniş özerklik ve sorumluluk.

— Bunun esas olarak "Lenin'in yiyecek vergisi fikri"nin "yaratıcı uygulaması" ile sağlanması.

— Maliyet hesaplamasının rolünün "işletmelerin gelirlerinin elde ettikleri sonuçlara bağlı olması" yoluyla önemli ölçüde arttırılması.

— Kontrat ve işe göre ödeme sisteminin yaygınlaştırılması.

— Çiftliklerin kendi kendilerini finanse etmelerine yapılan vurgu.

— "Ehliyetsiz, bilip bilmeden üretim faaliyetine yapılan karışmaların" sona erdirilmesi.

Bu önlemlerin çoğu, yıllardır uygulamada olan önlemlerin devamı niteliğindedir. Hepsi, çiftlikleri özerklik sınırını genişletmek ve onların üretimi geliştirmeye daha fazla ilgi göstermelerini sağlamak için, çiftliklere ya da çiftliğin belli bölümlerine belirgin mali özendiriciler verme yoluyla, çiftlikleri daha üretken, daha kârlı yapma amacına yöneliktir.

Gerçekten yeni olan iki öge, yiyecek vergisi fikrinin yaratıcı şekilde canlandırılması, kontrat ve işe göre ödeme sisteminin — ki bu üretim araçlarının takımlara, gurup ve ailelere teslimi anlamına da gelir — yaygınlaştırılmasıdır.

Bu, Sovyetler'de yıllardır tartışılan, ama özel işletmecilik anlayışının teşvik edileceği ve aynı devlet ya da kollektif çiftlikte büyük gelir farklılıkları yaratacağı korkusu ile uygulaması ertelenmiş bir önlemdir.

Önlemin altında yatan fikir şudur: Kollektif ya da devlet çiftliği, oldukça küçük köylü guruplarıyla bir kontrat imzalar. Onlara gerekli üretim araçlarını (toprak, makina, vb.) sağlar. Köylü gurubu da, daha önce üzerinde anlaşılan bir fiyat üzerinden belli bir ürünü üreterek çiftliğe satmayı taahhüt eder. Bu önlem söz konusu gurupların bireysel üyelerine daha büyük özendiriciler vermek, çalışmalarına bu yoldan daha büyük ilgi yaratmak amacını güdüyor. Çünkü onların geliri, ürettikleri miktarla doğru orantılı oluyor.

Gorbaçof yoldaşın, henüz tarımdan sorumlu politbüro üyesiyken, 1983 yılında yaptığı bir açıklamaya göre, bu gurupların üyeleri, gurup ya da tugaya gönüllü olarak katılıyorlar, kendi liderlerini kendileri seçiyorlar, yeni üye alımına kendileri karar veriyorlar, çalışmalarını kendileri kararlaştırıyorlar ve yapılan iş karşılığı nasıl ücret ödeneceğine gurubun içinde kendileri karar veriyorlardı. (A. Nove, "Sovyet tarımı: Sorunlar ve beklentiler", *Sovyet Devleti,* İngilizce basım, derleyen C. Keeble, Gower, 1985)

Açıktır ki, Sovyet kollektif ve devlet çiftliklerinde özendirici yoksunluğu, kötü örgütlenme ve sorumluluk eksikliği ciddi sorunlardır. Kontrat ve işe göre ödeme sistemleri, bu sorunların üstesinden gelebilmek için ileri sürülüyor.

Lenin'in 1921'de söyledikleri bugün hâlâ doğru ve geçerlidir: Tarımı, "köylülere kişisel özendirici temelinde inşa etmeliyiz. ... Güçlük, kişisel özendiriciyi yaratmada yatıyor." (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İngilizce basım, c.33, s.69)

Tarımda sorun, bir yandan üretimi arttırmaya yönelten ama öte yandan da köylünün özel meta üreticisi ve küçük burjuva karakterini güçlendirmeyecek özendiricileri bulmadadır. Bireysel meta üreticisi köylü ile kollektif çiftlik işçisi köylü çelişkisine yol açan özel arsaların dezavantajı buradadır. Bu yoldan, hem köylünün bilinci, hem de tarımsal üretimin kendisi geride tutuluyor.

Kontrat ve işe göre ödeme sisteminin hem bir iş örgütlenmesi yolu olarak, hem de özendiriciler sağlama biçimi olarak üstünlükleri var. Bu sistem, "herkese işine göre" sosyalist ilkesine eş düşüyor. Özel arsaların tersine, kısmen farklı biçimde de olsa, köylünün kollektif tarım işçisi karakterini güçlendirme potansiyeline sahip. Gurup, çiftlikle belli bir

kontrat temelinde çalışıyor, üretkenliğine göre kendisine ödeme yapılıyor, ürünlerini pazarda satmıyor ama çiftliğe teslim ediyor.

"Lenin'in yiyecek vergisi fikri"

Şimdi, 27. Kongre Raporu'nun bu bölümdeki en çarpıcı fikirlerinden birine geldik. Gorbaçof yoldaş, "bugünün koşullarında" Lenin'in yiyecek vergisi fikrinin yaratıcı uygulamasını öneriyor. Bu, görüşümüzce, Sovyetler Birliği'nde hem tarımın hem de endüstrinin durumu, kapitalizmden komünizme geçiş dönemi olarak sosyalizmin durumu ve ayrıca Gorbaçof yoldaşın ve SBKP liderliğinin bütün teorik anlayışı hakkında ciddi sorunlar uyandırıyor.

Bunun neden böyle olduğunu anlamak için, önce Lenin'in yiyecek vergisi (veya o günkü ve daha iyi bilinen deyimi ile 'aynî vergi') fikrini kısaca ele almak gerekiyor. Biz önce bu fikrin Lenin'deki ekonomik, siyasal ve tarihsel önemini koyacağız. Sonra da, "bugünün koşullarında" öneminin ne olabileceğine bakacağız.

Aynî vergi, SBKP'nin 1921 yılında yapılan 10. Kongresi'nde, Yeni Ekonomik Politika'yla birlikte ve onun parçası olarak kabul edildi.

Yeni Ekonomik Politika, 1918-1920'de izlenen savaş komünizmi siyasetinden bir gerileme, kapitalizme karşı savaşımda gerekli bir "stratejik gerileme" olarak ortaya çıktı. Savaş komünizmi siyaseti, "doğrudan komünist üretim ve dağılıma geçmeyi kararlaştırma yanlışını" içeriyordu. (Lenin, *agy*, c.33, s.62) Bu ise, iç savaş ve dış karışma tarafından gerekli kılınmıştı:

> "Kapitalist sınıf bizi dehşetli ve amansız bir savaşıma zorlama taktiğini benimsemişti ve bu bizi eski ilişkileri başlangıçta niyet ettiğimizden çok daha fazla ölçüde yok etmeye mecbur etti." (Lenin, *agy*, c.33, s.91)

Böylelikle, stratejik olarak doğru olmasına karşın, savaş komünizmi siyaseti, kapitalizmden sosyalizme geçiş açısından yanlıştı:

> "Kısmen bizi altında ezen savaş sorunlarından ve kısmen de Cumhuriyetin emperyalist savaş sona erdiğinde kendisini içinde bulduğu dehşetli konumdan — bu ve bir dizi başka durumdan — ötürü, doğrudan komünist üretim ve dağılıma geçmeyi kararlaştırma yanlışını yaptık. Fazla yiyeceğe el koyma sistemi altında köylülerin bize, fabrikalarda dağıtabileceğimiz ve böylece komünist üretim ve dağıtıma ulaşabileceğimiz miktarda tahılı sağlayacağını düşündük.
>
> "Bu planı bu denli belirgin ve açık seçik düşündüğümüzü söyleyemem, ancak biz, hemen hemen bu çizgide hareket ettik. Ne yazık ki bu böyledir. Ne yazık ki diyorum çünkü kısa deneyim bize gösterdi ki, bu çizgi yanlıştı. Kapitalizmden sosyalizme geçiş üstüne daha önce yazdıklarımıza, yani, komünizmin alt aşamasına varırken bile, sosyalist muhasebe ve denetimin atlanmasının imkansız olacağına ters düşüyordu." (Lenin, *agy*, c.33, s.62)

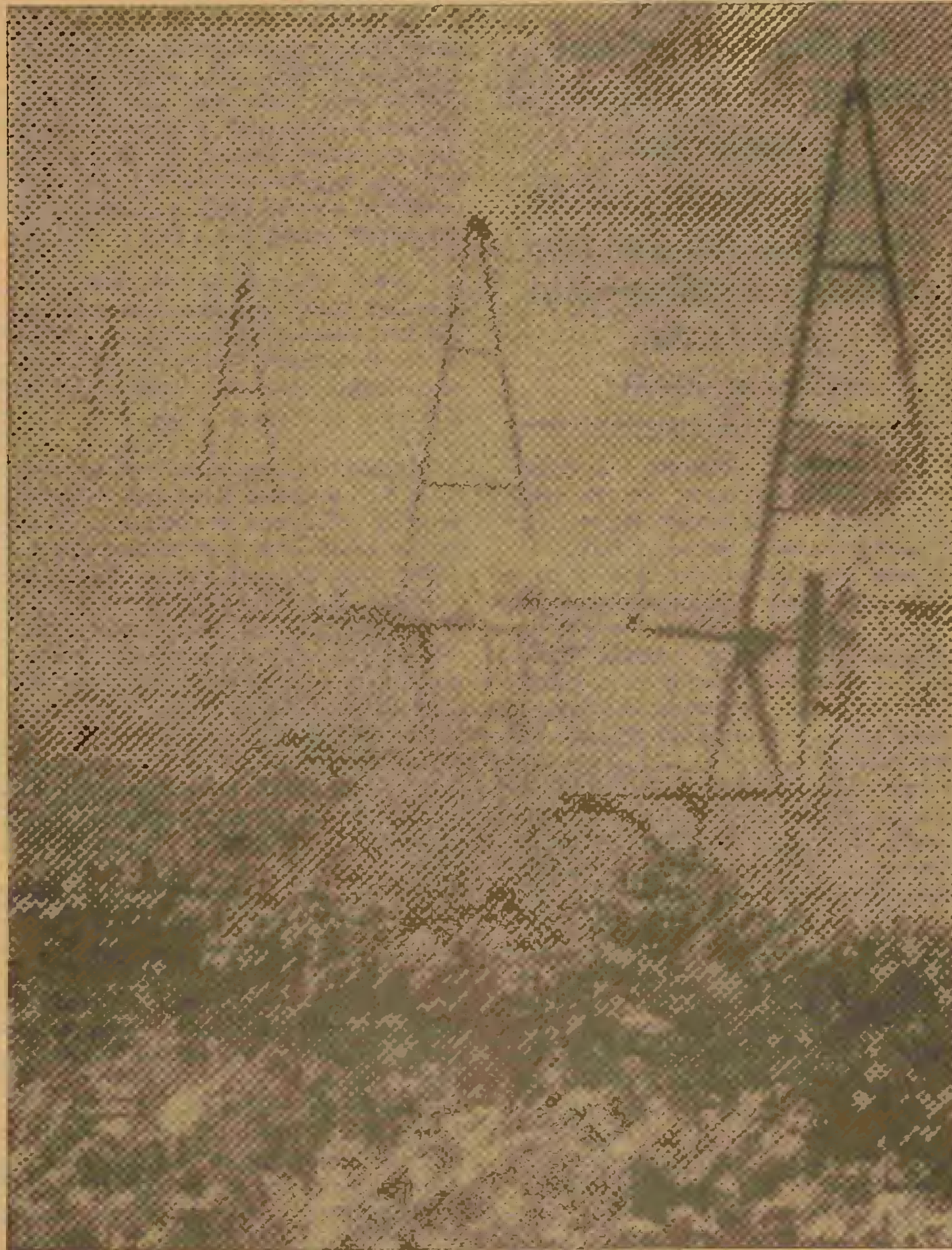
Yeni Ekonomik Politika, doğrudan komünist üretim ve dağıtıma geçme çabasından devlet kapitalizmine doğru bir gerilemeydi. Devlet kapitalizminin yanı sıra, ekonomik yaşamı yeniden canlandırmanın tek yolu olarak özel kapitalizmin gelişmesine de izin veriyordu. Yalnızca savaşın getirdiği yıkımdan ve iç savaştan dolayı değil, fakat aynı zamanda komünistlerin ekonomiyi yönetememesinden dolayı, bu gerekliydi. (Lenin, *agy*, c.33, s.273)

Lenin, komünistleri "yönetemeyecek lerini, yönlendirdiklerini sanacaklarını ama gerçekte yönlendirildiklerini" kavramaya çağırdı. "Bunu kavrarlarsa, elbette öğreneceklerdir, çünkü bu iş öğrenilebilir. Ancak kişi önce onu öğrenmek için çok çaba göstermelidir ve bizimkiler bunu yapmıyorlar. Sağa sola emir verip emir dağıtıyorlar ama sonuç onların istediklerinden oldukça farklıdır." (Lenin, *agy*, c.33, s.289)

Bu durumdan kurtulmanın, erki elde tutmanın ve ekonomiyi yönetmeyi öğrenmenin tek yolu, kapitalistlerle yanyana çalışmak, onlardan öğrenmek ve onlarla yarışmaktı. Lenin bu nedenle, komünistlere çağrı yaparak onların bu en ciddi sınavdan, "tabi olduğumuz, bağlı olduğumuz ve kendimizi yalıtlayamayacağımız Rus pazarının ve uluslararası pazarın dayattığı sınav"dan geçmelerini ve başarılı olmalarını istedi. (Lenin, *agy*, c.33, s.276-277)

Yeni Ekonomik Politika, genel olarak böyleydi. Özelde onun "bütün önemi", "temel belirleyici ve ezici sorunu", "ulusallaştırılmış, toplumsallaştırılmış fabrikalarda ve devlet çiftliklerinde inşa edilmekte olan" yeni ekonomiyle, "milyonlarca ve milyonlarca köylünün yaşamlarını sağladığı köylü ekonomisi" arasında "bir halka oluşturmak"tı. (Lenin, *agy*, c.33, s.268-269-270)

Bu halka, savaş komünizmi döneminde hakim olan fazla ürüne el koyma sisteminin yerine benimsenen aynî vergi yoluyla oluşturulacaktı. Eski sistemde, hayatta kalabilmesi için gerekli asgari şeylerin dışında herşey köylüden alınmıştı Bu, orduyu, işçileri ve kentlerdeki emekçi halkı beslemek için gerekliydi. Aynî vergi sisteminde, köylüden daha öncekinden çok daha az bir miktar alınıyordu Verginin öngördüğü miktarın üstünde kalan bütün ürün, kendi ürün fazlasını isterse satmakta özgür olan köylüye kalıyordu. Bu da, kendi faaliyetini geliştirmesi ve mahsulü arttırması için, küçük köylü çiftçiye tanınan bir özendirici olarak gerekliydi. Tarımın yeniden canlandırılması için gerekliydi.

Şimdi, aynî verginin önemi konusuna biraz daha yakından bakalım.

İlk olarak, onun acil ekonomik önemini ele alalım. Aynî vergiye dönüş, "koylü tarımında olağanüstü olarak acilleşen kriz" tarafından gerekli kılınıyor. "(Bu krizin — *İ.S.*) sonuçları, bizim ulaşım sistemini kendi endüstrimizi restore etmemizi etkiliyor." (Lenin, *agy*, c.32, s.287)

Ama aynî vergiye geçişi daha da acilleştiren, endüstrideki derin krizdi. Aynî vergi, ancak savaş komünizmiyle karşılaştırıldığında, köylülere verilen bir taviz olarak görünüyor. Olması gerekenle, Lenin'in "proletarya ile köylüluk arasında düzgün ekonomik ilişkiler" olarak tanımladığıyla karşılaştırıldığında ise, aynî vergi, köylülerin kentlerdeki işçilere ve proleter devlete verdiği bir taviz, bir borçtur. "Köylü" diyor Lenin, "bize kredi veriyor". (Lenin, *agy*, c 33, s.271)

Lenin, sosyalizm altında tek doğru sistemin "ürünlerin düzenli sosyalist değişimi" olduğunu çok açık koydu:

> "Aynî vergi, bize aşırı yokluk, enkaz ve savaş tarafından dayatılan kendine özgü savaş komünizminden, ürünlerin düzenli sosyalist değişimine geçişin biçimlerinden biridir. Son bahsettiğim de, aynı şekilde, ağırlıklı olarak küçük köylü nüfustan ötürü, özgün özellikleriyle, sosyalizmden komünizme geçişin biçimlerinden biridir." (Lenin, *agy*, c.32, s.342)

> "Bir küçük köylü ülkesinde diktatörlüğünü uygulayan proletaryanın doğru siyaseti, köylünün ihtiyaç duyduğu mamul maddeler karşılığında tahıl elde etmektir. Bu, proletaryanın görevlerine eş düşen ve sosyalizmin temellerini güçlendirerek onu topyekûn zafere götürecek, tek doğru gıda siyaseti türüdür." (Lenin, *agy*, c.32, s.343)

Aynî vergi bir atlama tahtası, ya da ürünlerin düzenli sosyalist değişimine bir geçiş biçimiydi. Sosyalist endüstrinin zayıf olması bunu gerekli kılmıştı:

> "Aynî vergi bu siyasete bir geçiştir. Savaşın (ki daha dün devam ediyordu ve yarın kapitalistlerin açgözlülüğü ve kötü niyetliliğine bağlı olarak yeniden patlak verebilir) ağırlığı altında henüz öylesine ezilmiş ve harap olmuş haldeyiz ki, ihtiyacımız olan *bütün* tahılın karşılığında köylüye mamul madde veremiyoruz. Aynî vergiyi, bunun farkında olarak, yürürlüğe koyuyoruz. Yani (ordu ve işçiler için) gerekli gördüğümüz tahılın asgarisini vergi biçiminde alacağız ve gerisini mamul madde karşılığı elde edeceğiz." (Lenin, *agy*, c.32, s.343)

> "Atlama tahtası, endüstriyel malların tarımsal ürünle değişimini hazırlamak, köylünün ürününü kent ve fabrika yapısı mallardan başka birşeyle değiştirmek zorunda kalmayacağı ama onu kapitalist sistem altında varolan biçimlerden herhangi birine tabi kılmayacak bir sistem yaratmaktır. Bununla birlikte, varolan ekonomik koşullar altında, biz bunu bile düşünemezdik. İşte bu nedenle bahsettiğim geçiş biçimini, yani ürünü karşılığını vermeden bir vergi biçimi altında almak ve ek ürünü değişim yoluyla ele etmek yolunu benimsedik. Ancak bu uygun bir fonu gerektiriyor, bizimkisi son derece küçüktür." (Lenin, *agy*, c.32, s.406)

Şimdi de, aynî verginin geniş toplumsal-sınıfsal önemine değinelim. Gördüğümüz gibi, aynî vergi, bir bakıma köylülerin işçi sınıfına verdiği bir borcu oluşturuyordu. Sosyalizme geçiş şu koşullar altında oluyordu:

1. "Köylülük nüfus içinde devasa ağırlık taşıyor".

2. Bu nedenle, "hem genel olarak siyasetimizin, hem de özel olarak ekonomik siyasetimizin birincil görevi, işçi sınıfı ile köylülük arasında belli ilişkileri kurmaktır". "Yüzyüze olduğumuz — ve gelecekte uzun yıllar boyu kaçınılmaz olarak yüzyüze geleceğimiz — birincil sorun, bu iki sınıf arasında düzgün, sınıfların yok olması açısından düzgün ilişkilerin kurulmasıdır." (Lenin, *agy*, c.32, s.404)

Bu nedenle, "şeylerin merkezine yerleştirilecek olan, köylüdür". (Lenin, *agy*, c.32, s.409)

3. Küçük köylü çiftçilere özendiriciler sağlamak zorunluydu:

> "...Fazla-ürüne el koyma sistemi altında küçük köylü çiftliklerinin hiçbir düzgün ekonomik temeli yoktur ve onlar yıllarca ölü kalmaya mahkumdurlar. Küçük çiftçilik yaşayamaz ve gelişemez, çünkü küçük çiftçi kendi faaliyetini konsolide edip geliştirmeye ve mahsulü arttırmaya olan ilgiyi kaybeder. Bütün bunlar bizi bir ekonomik temelden yoksun bırakır." (Lenin, *agy*. c.33, s.44)

Yukarıda tanımlanan ekonomik ve toplumsal temelin üzerinde, aynî vergi, kırda kapitalizmin canlandırılması anlamına geliyordu:

> "Doğal olarak, aynî vergi köylüye vergi sonrası artığı kendi isteğine göre kullanma özgürlüğü demektir. Devlet, köylüye onun bütün ürünleri karşılığında sosyalist fabrikalardan mal sağlayamadığı için, artık-ürün ile ticaret yapma özgürlüğü, zorunlu olarak kapitalizmin geliştirilmesi özgürlüğü anlamına gelir.
>
> "(...)
>
> "Bununla birlikte, bu, verilen sınırlar içinde, ulaşım ve büyük-ölçekli endüstri proletaryanın elinde bulunduğu sürece, sosyalizm için hiç tehlikeli değildir." (Lenin, *agy*, c.32, s.457)

Kapitalizmin gelişmesinden korkmak gerekmiyordu:

> "Her ne pahasına olursa olsun, kapitalizmden korkmadan ticareti geliştirmek için mümkun olan herşeyi yapmalıyız, çünkü ona tanıdığımız sınırlar (ekonomide toprak sahiplerinin ve burjuvaların kamulaştırılması, siyasette işçi ve koylü yönetimi) yeterince dar ve 'ılımlı'dır. Aynî verginin altında yatan temel fikir ve onun ekonomik önemi budur." (Lenin, *agy*, c.32, s.352)

Sorun, kapitalizmin gelişmesini engellemeye çalışmak değil, daha çok, onu devlet kapitalizmi kanalına sevketmekti:

"Almaşık (ve bu tek makul ve en son *olanaklı* siyasettir) kapitalizmin gelişmesini yasaklamaya veya kilitlemeye çalışmak değil, fakat onu *devlet kapitalizmine* yönlendirmektir.

"Bütün sorun — teorik ve pratik anlamda — kapitalizmin gelişmesini (ki bu bir ölçüye kadar ve bir süre için kaçınılmazdır) devlet kapitalizmine yönlendirmenin doğru yöntemlerini bulmak ve yakın gelecekte sosyalizme dönüşmesini sağlamak için gerekli koşullarla onu nasıl kuşatacağımızı belirlemektir." (Lenin, *agy*, c.32, s.344-345)

Şu ana kadar Lenin'in aynî vergi fikri çevresinde söylemiş olduklarını özetlersek:

Birinci olarak, aynî vergi, sosyalist endüstrinin tarımla "düzgün bir meta değişimini" sağlayamayacak denli zayıf olduğu bir ortamda zorunluydu. Sosyalist endüstri tarımın ürünleri ile değişime girebilecek miktarda yeterli endüstriyel mal üretemiyordu.

İkinci olarak, endüstri köylülerin ihtiyaçlarını karşılayamadığı için, bu ihtiyaçların kırda kapitalizmin gelişmesini sağlama yoluyla karşılanmasına izin vermek gerekiyordu.

Üçüncüsü, aynî vergi, küçük köylüye, tarımı canlandırmak ve tarımsal ürünü arttırmak için gerekli özendiriciyi sağlıyordu. Bu özendirici, vergiyi ödedikten sonra kalan ürünü, köylülerin satma hakkıydı. Bunun etkisi, köylülerin birer küçük meta üreticisi karakterlerini güçlendirmekti.

"Kapitalizm altında, küçük çiftçi — istese de istemese de, farkında olsa da olmasa da — bir meta üreticisi haline gelir. Temel olan bu değişimdir, çünkü yalnızca bu, o ücretli emek sömürüsüne henüz başlamamış olsa bile, onu bir küçük burjuva haline sokar ve proletaryanın hasmına dönüştürür. Proletarya kendi işgücünü satarken, o kendi ürününü satar." (Lenin, "Tarımda kapitalizmin gelişmesi hakkında yeni bilgiler", *ABD üzerine Lenin*, s.198)

Bu üç nokta aynî verginin ruhunu, niteliğini ortaya koyuyor.

Bugünün koşullarında yaratıcı uygulama

Şimdiye kadar ele aldığımız noktalar, Gorbaçof yoldaşın Lenin'in yiyecek vergisi fikrinin bugünkü koşullara yaratıcı uygulaması önerisini neden çok çarpıcı bulduğumuzu ve konunun Gorbaçof yoldaşın verdiğinden daha fazla açıklamayı neden gerekli kıldığını yeterince açıklığa kavuşturdu.

Gorbaçof yoldaş ne tür bir vergiden bahsediyor? İki olanak vardır:

1. Ya Gorbaçof yoldaş sözcüğü geniş anlamda kullanıyor ve aslında anlatmak istediği bir vergi türü değil ama planda konulması öngörülen kotalardır. Bu kotaların gerçekleşmesi, vergi yoluyla ödemeye eş değil, çünkü çiftçilerin teslim ettikleri ürünlerin fiyatları ödenmiş olacak. O zaman Gorbaçof yoldaş, yiyecek vergisinden bahsederken, bir verginin ödenmesini değil, kotalardan arta kalan ürün fazlasını çiftliklerin ve çiftçilerin istedikleri gibi satma özgürlüğünü vurgulamak istiyor.

Bu Gorbaçof yoldaşın sözlerinin en olumlu yorumudur. "Düzgün meta değişimi" fikrine en az zararı içermektedir. Yine de, özgür köylü pazarının (ki devlet mağazalarından çok daha yüksek fiyatlarla çalışıyor) güçlendirilmesi, (çiftlikteki ürün fazlası özel tarlaların ihtiyaçlarını gidermekte kullanılabileceği için) özel tarlaların güçlendirilmesi ve böylelikle köylülerin küçük-burjuva karakterinin güç kazanması anlamına geliyor.

2. Ya da, Gorbaçof yoldaş, ele aldığımız fikrinde, gerçekten bir yiyecek vergisini kastediyor. Bu takdirde, sözleri, çiftliklerin plandaki kotaya göre teslim ettikleri malların karşılığı ödenmiş olsa bile, çiftliklere ödenen fiyatlar son derece düşük olduğu için, malların gerçekte kısmen karşılığı ödenmeden alındığı anlamına geliyor. ("Bir vergi, devletin ülkedeki nüfustan karşılığını ödemeden aldığı birşeydir." (Lenin, *agy*, c.32, s.289)

Yiyecek sorunu devrimin çözümlenmemiş bir sorunudur. Bu sorun genel ekonomik sorunlardan, özellikle endüstriyel sorunlardan ayrı düşünülemez ve tek başına çözümlenemez. Sovyetler Birliği'ni doğuşundan bu yana kasıp kavuran ve ülkenin henüz kendini çekip kurtaramadığı bir kısır döngü vardır: Endüstriyel gelişme (kısmen) tarım alanındaki sorunlardan etkilenmektedir, tarım alanındaki gelişme ise, endüstriyel gelişmedeki sorunlardan etkilenmektedir.

Bu durumdan, yukarıda 1'de değindiğimiz bütün sonuçlar ortaya çıkacaktır. Buna çok daha ciddi başka şeyler de eklenebilecektir: Sovyetler Birliği'nde sosyalist endüstrinin hâlâ çok zayıf ve bunalımlar içinde olduğu ve bu nedenle tarımla düzgün bir meta değişimini sağlayamadığı ve tarıma gerekli üretim araçlarını temin edemediği ve tarımdaki krizin üstesinden gelinebilmesi için kırda kapitalizmin gelişim özgürlüğünün tanındığı gibi.

Böyle bir gelişme düşünülemez değildir. Geçenlerde Batı burjuva basınında, Sovyetler Birliği'nde "yüksek düzeydeki parti ve hükümet yetkililerinin" kurduğu iddia edilen "Sosyalist Yenileme Hareketi"nin sözümona "Manifesto"sunun metni yayınlandı. Söylendiğine göre, bu yetkililer, Gorbaçof yoldaşın ekonomik ve siyasal reformlar için başlattığı geniş tartışma sürecinde görüş ve önerilerini hazırlamış ve sunmuşlar. Ama, önerilerinin reddedildiğini ve Gorbaçof yoldaşın "reformlarında yeterince ileri gitmediğini" anlayınca, bağımsız olarak harekete geçmeyi ve önerilerini bastırmayı kararlaştırmışlar.

"Manifesto", "bütün kollektif çiftliklerin yüzde 80'inin kâr etmediğini ve devletin sırtından yaşadığını", ülkenin tahıl gereksiniminin dörtte birinin ithal edildiğini, "SSCB'de 100 kilo buğday elde edebilmek için ABD'den yedi kat daha fazla emek harcandığını" iddia ediyor. Özel ticaretin geliştirilmesini savunuyor ve Lenin'in kapitalistlerden ve kapitalist ilişkilerden "korkmak için neden yok" sözlerini gerekçe yapıyor. (*Guardian*, 22 Temmuz 1986)

"Manifesto" çeşitli gerici fikirlerle doludur. Burada ele alınamızın nedeni yalnızca bugün Sovyetler Birliği'nde kapitalist gelişmeye, özellikle, özel tarlaların şimdiden metaların özgür üretim ve ticareti için bir temel oluşturduğu tarımda, özgürlük tanınması için baskıda bulunan yüzlerin varlığını sergilemek istememizdir.

Bu teorik olarak, Lenin'in "Tarımda kapitalizmin gelişmesi hakkında yeni bilgiler" makalesinden yaptığımız alıntıdan anlaşılabileceği gibi, imkansız değildir:

"...Tarımda kapitalizm, toprak mülkiyeti ve toprakta tasarruf hakkının *biçimiyle* bağlı değildir. Sermaye, ortaçağ ve patriyarkal toprak mülkiyetinin en farklı biçimlerini bulur — feodal, 'köylü payları' (yani, bağlı köylünün sahip olduğu şeyler), klan, komünal, devlet ve diğer toprak mülkiyeti biçimleri. Sermaye çeşitli yol ve yöntemler kullanarak bunları ele geçirir." (Lenin, *agy*, s.120)

Özel tarlaların boyutlarının küçüklüğü, kendi başına onların kapitalist gelişmesini önlemez:

"Tarımın teknik özgüllüklerinden ötürü, onun yoğunlaşma süreci sık sık çiftliğin gelişmiş arazisinde *küçülmeye* yol açar ve aynı zamanda onu *çıktısını* arttırarak ve onu daha fazla, daha fazla bir *kapitalist* işletme haline getirerek bir *ekonomik birim* olarak genişletir." (Lenin, *agy*, s.138)

Özel arsaların meyve ve sebzede uzmanlaşması önem kazanabilir:

"Ticâri tarım, belirtilmelidir ki, burjuva ekonomicilerin düşledikleri ve tasarladıkları 'basit' çizgilerinden, yani, *aynı* ürünlerden giderek daha fazla elde etme yolundan gelişmez. Hiçbir şekilde. Tarımsal kapitalizm çok sık rastlanır biçimde, bir üründen bir başkasına değişerek gelişir ve samanlık ottan ve tahıldan sebzeye dönüş çok rastlanan bir durumdur." (Lenin, *agy*, s.127)

"...Önce, böyle çiftliklerin sayısı, *rolü*, ekonomik rolü genellikle kavranılandan çok daha büyüktür ve ikinci olarak — ve bu en önemli noktadır — kapitalist ülkelerde diğerlerinden *daha hızlı* gelişen *bu tür ekinlerdir*." (Lenin, *agy*, s.128)

Biz, tarımda kapitalizmin gelişmesiyle ilgili bu noktaları, Gorbaçof yoldaşın getirdiği önlemlerin tarımda şu ya da bu ölçüde kapitalizme geri dönüşü gösterdiğini ortaya koymak için ele almıyoruz.

Hayır. Biz bu noktaları, böyle bir *potansiyelin* var olduğunu, bunun dikkate alınmasının gerekliliğini, sürekli denetim altında tutulması gereğini göstermek için ele aldık. Sosyalizmle ilgili olarak akılda tutulması gereken ilk şey budur. O, bir geçiş dönemidir ve hem kapitalizmin hem de komünizmin ögelerini içinde taşır. Sosyalizm, bu her iki sistem arasında bir yarışma ve savaşım dönemidir.

Konu böyle kavranıldığında, görülür ki, sosyalizm altında kapitalist ögelerin varlığı ya da uygulamaya sokulması bir "suç" ya da "ihanet" düzeyinde ele alınamaz. Sorun, herhangi bir anda ve herhangi verili bir durumda — hem gerekli hem de yararlı — kombinasyonları bulup çıkartmaktır.

Lenin'in belirttiği gibi, " 'büyük, muzaffer dünya' devriminin yalnızca devrimci yöntemler uygulayacağını varsaymanın ne gibi bir temeli var? Hiç yok. Varsayım tamamıyla safsatadır. Eğer Marksizme bağlı kalırsak, bu yalnızca teorik önermelerle kanıtlanabilir. Devrimimizin deneyi de gösteriyor ki bu bir safsatadır." (Lenin, *agy*, c.33, s.111)

Komünizme geçişin doğru bir hat izleyeceğini ya da "izlemesi" gerektiğini düşünmek için herhangi bir neden yoktur. O, idealidir. Ancak, pratikte devrimler ileri ve geri hareketlerle, zikzaklarla, ileri doğru atılımlar ve gerilemelerle zaferler ve yenilgilerle yüzyüzedir. Bu nokta, Yürükoğlu yoldaşın *Yaşayan Sosyalizm* kitabında şöyle ele alınıyor:

"Gelişmenin yönü, tüm tarımın devlet çiftliği olmasıdır. Ne var ki, bu genel teorik modeldir. O aşamaya, yaşamın getirdiği çeşitli çelişkileri, açmazları çözerek, bazan tersine davranarak, bazan yavaşlayarak vb. varılabilir. Onun için düşünülmesi gereken, önerilen önlemlerin Marksizmin 'lafzına' uygunluğu değil, Marksizmin önerdiği hedefe gitmede yardımcı olup olmayacağıdır." (R. Yürükoğlu, *Yaşayan Sosyalizm*, s.43)

Sovyetler Birliği'nde bugün bir yavaşlama ya da hatta bir gerileme var mıdır? Belki 1921'de uygulamaya konulan Yeni Ekonomik Politika'ya (NEP) benzer bir durum? Bu bile olanaklıdır. Ama, 27. Kongre Raporu'nda tarımla ilgili olarak getirilen öneriler böyle bir gerilemeyi, kapitalizme böyle bir açılmayı mı getiriyor?

Ademi-merkeziyetçilik veya kontrat ve işe göre ödeme sisteminin tanıtılması söz konusu olduğunda, böyle bir yargıya varılamaz. Yiyecek vergisi fikrine gelince, burada akılda tutulması gereken en önemli şey, 1921'de artık-ürünün, kapitalistlere dönüşme potansiyeli taşıyan küçük özel çiftçilerin, küçük burjuva meta üreticilerinin eline bırakıldığı, bugün ise artık-ürünün kollektif ve devlet çiftliklerine, yani sosyalist işletmelerin eline teslim edileceğidir. Açıktır ki amaç, onlara, ürün fazlalarını kollektif çiftlik pazarında daha yüksek fiyatla satma ve böylece kârlarını arttırma iznini vermektir. Bu yoldan, kollektif ve devlet çiftliklerinin kendi yatırım fonlarını büyütebileceği düşünülüyor.

Hatırlarsak, Gorbaçof yoldaş, yiyecek vergisi fikrini devlet ve kollektif çiftliklerin kendine yeterli olması fikriyle birlikte ileri sürdü: "Çiftlikler, esas olarak kendi fonlarıyla üretimi geliştirmek durumunda kalacaklar..."

Çiftliklerin bunu yapabilmesi için özerklik arttırılıyor, kendi artık ürünlerini ne zaman ve nerede satabileceklerine ilişkin karar verme hakkı veriliyor. Böylece özgür *kolhoz* pazarında bir genişleme olacak.

Bunların hiçbiri kapitalizm anlamına gelmiyor. Bizim sosyalist işletmeler yoluyla yapılan alışveriş üzerine konuştuğumuzu unutmadan, akılda tutulmalıdır ki, kapitalizmin ruhu, aslı ücretli emeğin sömürüsü ve bu yoldan artık-değer üretimidir.

Gorbaçof yoldaşın getirdiği önlemlerde böyle birşey yoktur. Esasen ücretli emek istihdamı Sovyetler Birliği'nde yasa dışıdır.

Bu nedenlerden ötürü, raporun bu bölümünde değerlendirilen önlemlerin, 1921'de Yeni Ekonomik Politika'nın kapitalizme gelişme izni vermesindeki gibi kapitalizme bir açılış olduğunu söylemek yanlıştır.

Bununla birlikte, bu önlemlerden bazılarının, özel işletmeleri, kapitalist eğilimleri ve köylülüğün küçük burjuva yönlerini cesaretlendirici etkisi olabileceğini açıklıkla itiraf etmemek de yanlış olacaktır. (Bu sonuncusu özellikle, özel tarlaların çiftlikteki bazı artık ürünün onların ihtiyaçlarını gidermek için kullanılması yoluyla güçlendirilip güçlendirilmeyeceğine ve kontrat ve işe göre ödeme sisteminin aile temelinde işleme derecesine bağlıdır.)

Lenin'den aktarırsak, önlemlerin kendileri, onların muhtemel toplumsal, ekonomik ve siyasal sonuçlarının kabulünden korkmak ya da gönülsüzlük kadar tehlikeli değildir. Resmi olarak "var olmayan" sorunlarla başa çıkmanın, onları sınırlamanın ya da çözmenin yolu yoktur.

Raporun en büyük eksikliği buradadır. Gorbaçof yoldaş, Lenin'in yiyecek vergisi fikrini yaratıcı şekilde uygulamaktan bahsediyor. Ama gördüğümüz gibi, Lenin'in düşüncesi, yalnızca verginin kendisine değil, ama aynı zamanda onun toplumsal, ekonomik ve siyasal sonuçlarına da bir açıklama getiriyor, bu uygulamanın partiye ve devlete getirdiği büyük yönlendirme, denetim ve daha etkin örgütlenme yükünü hatırlatıyor, verginin taşıdığı tehlikeler üzerine uyarıda buluyor. Lenin'in düşüncesinde görülen bu ögelerin hiçbirine raporda rastlanmıyor. Sorun buradadır.

Güzel geleneğimiz 10 yaşında!

Haydi yoldaşlar kolları sıvayalım

Yavuz Savaşçı

III. Konferansımızı yaptığımız bu yıl, komünist geleneğimiz özveri taarruzumuzun da onuncusunu yapacağız. Bugün partimizin üye ve sempatizanları için bir okul olan özveri taarruzlarımızın yarın da devrim ve sosyalizm kuruculuğunun önemli kaldıraçlarından biri olacağından hiç kuşkumuz olmasın.

Özveri taarruzlarının partimize ve tek tek işçilere kazandırdığı çok şey vardır. Bunlar içinde en önemlisi, Yürükoğlu yoldaşımızın 9. Özveri Taarruzu kapanış konuşmasında belirttiği gibi, bize kazandırdığı "kendine ve sınıfına güven duygusudur".

Kendine ve sınıfına güven duygusu partide ve tek tek kişilerde var olan tüm enerjiyi harekete geçiren sihirli bir silahtır. Devrimi de, devrimci dönüşümleri de, ancak sınırlanmamış dolu dizgin enerji ile gerçekleştirebileceğimizi düşünürsek, kendine ve işçi sınıfına güvenin komünistlerin kazanması gereken çok önemli bir özellik olduğunu daha iyi anlarız.

Özveri taarruzlarında atıl duran enerjiyi harekete geçiren unsur koyduğumuz hedefler ve bilinçli girişimciliğimizdir. Birincisi, koyduğumuz hedefler yapabileceğimizle sınırlı değildir. Hedefi önümüzdeki görevlere göre belirliyoruz. İkincisi, tek tek hepimiz hem çalıştığımız kollektifin hedefinin, hem kendi hedefimizin ve hem de genel hedefin aşılması için sürekli çaba sarfetmek zorundayız. Böyle bir çalışma da "bizim yerimize düşünürler, bizim yerimize bilirler" yaklaşımını yıkar, yıkıyor.

Önümüze koyduğumuz hedefleri aşmak için temel dayanağımız özgücümüzdür, yani partimize verdiğimiz emek zamanı, devrimci ve yaratıcı enerjimiz ve bilincimizdir. Özveri taarruzlarımız göstermiştir ki partimiz için verdiğimiz emek zamanını verimli kıldığımız ve devrimci yaratıcılıkla, enerjiyle işçilerin ve emekçi yığınların içine daldığımızda aşılması zor görünen hedefler eskiyor. Hemen yenilerini gönüllü ve bilinçli olarak yine biz koyuyoruz. Bunu bize yaptıran, özveri taarruzlarında somutlaşan, partimize, işçi sınıfına ve kendimize olan güvenimizdir. Ancak böyle komünist kadrolar devrimin başını çekebilir, sosyalizmi kurabilir.

Özveri taarruzlarının bir başka önemli yanı da bütün parti üyelerinin ve örgütlerinin tüm maddi olanaklarını merkez için seferber ettiği dönem oluşudur. Hepimiz biliyoruz ki, partimizi işçi sınıfının partisi yapmak için parti merkezimizi her açıdan olabildiğince güçlendirmek gerekir. Komünist olmak gönüllüdür ama bir partili için parti merkezini güçlendirmek sınıf savaşımının dayattığı bir zorunluluktur. Çünkü biz ancak güçlü, merkezi bir komünist partisinin devrimi kalıcı utkuya ulaştırabileceğine inanıyoruz. Bunun için, aynı zamanda özel olarak, III. Konferansımızın önümüze koyduğu görevleri yerine getirebilmemiz için de tüm maddi olanaklarımızı partimizin merkezine aktarmalıyız.

Bu konuda III. Konferansımızın "parti örgütlerinin kendi kaynaklarını yaratması üzerine" aldığı karar şöyle diyor:

" 'Merkezden yardım beklemek', komünist partisinde yeri olmayan yanlış bir anlayıştır.

"Partimiz daha en baştan, bu konuda menşevik partide gelişmiş olan oportünist anlayışın zararlı sonuçlarına işaret etmiş, doğru tutumu karara bağlamıştır. I. Konferans'ın konuyla ilgili kararında şöyle denilmiştir:

" 'Her parti örgütü parasal yönden kendi kendine yeterli olmalı ve üstündeki örgüte düzenli parasal kaynak vermelidir.'

"Partiyi yaşatan ve güçlendirenlerin, *örgüt* olabilenlerin, merkezden giden parayla iş yapma zayıflığına kapılmayanlar olduğu, geçtiğimiz dönemin pratiğinde de açıkça kanıtlanmıştır. Tersi yanaşım, girişken, yaratıcı, kendine güvenli ve kalıcı komünistler yerine kişiliksiz ve ufak bir sallantıda kaybolan 'örgütler' doğurmaktadır.

"Önümüzdeki çalışma döneminde, tüzüğümüzün 37. maddesine de uygun olarak yerleştireceğimiz anlayış şu olacaktır: Partili hem kendi yaşamını üretir, hem partiyi kurar ve güçlendirir. Her parti örgütü olanaklarını kendi yaratır ve gelirinin %25'ini merkeze gönderir."

Onuncu Özveri Taarruzumuzun hem örgütlerin, hem de tek tek partililerin merkezden yardım bekleme anlayışının yıkılması, merkezi güçlendirme yönünde yoğun bir eğitim olması için özel gayret sarfetmeliyiz. Bu bilinçle, her partili ve örgüt koyduğu hedefleri gözden geçirmeli.

Hemen eksiklerimizin üzerine gidelim, hedefimize ulaşmak için değil, hedefi aşmak için yaratıcı ve girişimci bir çalışmanın içine girelim. Zamanımızı ve emeğimizi verimli kullanmak için hazırlıklarımızı tamamlayalım.

Partililer ve parti örgütleri olarak birlikte çalıştığımız sempatizanlara partili ruhunu vermeli, çalışmalarımızı onlarla birlikte yürütmeliyiz. Sempatizanlarla birlikte işçilerin, emekçi yığınların arasına dalalım, fabrikalarda, evlerde, kahvelerde, pazarlarda özveri taarruzumuzu anlatalım. Onlara anlatalım ki, komünistlerin devrim için kendi özgüçlerinden, işçilerin katılımı ve desteğinden başka bir güvencesi yoktur.

Yoldaşlar, göreceğiz ki kararlı, bilinçli ve gönüllü çalışma ile kazanacak çok şeyimiz vardır. Çünkü "her insan, her hareket, her parti kendi yaptığı ile vardır, kendi yaptığıyla var olacaktır". Özveri taarruzlarımız, bu gerçeğin somutlaştığı bir sınavdır. Yaparsan varsın, kararsız, gönülsüzsen yoksun.

Bugüne kadar başarı özveri taarruzlarımızın ayrılmaz bir parçası oldu, o da gelenekselleşti. Bundan sonra da böyle olacaktır. TKP — *İşçinin Sesi*'ni sınıfının öz partisi yapan kendi özgücüdür. Onuncu Özveri Taarruzumuz özgücümüze güç katacak, III. Konferans kararlarımızı hayata geçirmede önemli bir adım olacaktır.

Haydi yoldaşlar, Onuncu Özveri Taarruzu için kolları sıvayalım.

Akrebin kendi kendini sokması için

Ortak ateş çemb rini daraltmak g rek

Türk burjuvazisi, Irak Kürdistanı'na yeniden saldırdı. Bu kez havadan uçaklarla, karadan komandolarla yaptıkları saldırıda yüzlerce Kürdü katletti.

Bu soykırım manevrası öncesinde, sırasında ve sonrasında burjuvazinin çeşitli kurum ve kişilerince yapılan açıklamalar, Türkiye burjuvazisinin içinde bulunduğu ateş çemberinde ne denli gözü dönmüş olduğunu bir kez daha sergiledi.

Türkiye burjuvazisinin içinde bulunduğu bu ateş çemberinin çeşitli yönleri vardır ama hepsinin özü emperyalistleşme çabasıdır.

"Türkiye burjuvazisi emperyalistleşme hedeflerinin de bir parçası olarak yalnızca iç sömürgesi Türkiye Kürdistanı'nda halkın savaşımını bastırmaya çabalamakla yetinmiyor, sınırları dışındaki Kürt halkını da ezmeye yelteniyor." (TKP — *İşçinin Sesi 5(1). Kongre — Belgeler,* s.72)

Bu çaba, ırkçı, şövenist Türk burjuvazisinin uzun yıllardır uyguladığı eritme, baskı ve terör siyasetinin, "emperyalizm aşaması"nda yeni bir düzeye sıçradığını gösteriyor: Hem Kürt halkını, Kürt ulusal hareketini ezmek, hem de "komşu" topraklara yayılmak.

Türk burjuvazisi Ortadoğu'da son derece karmaşık ve kaygan olan zeminde, her an değişebilecek güçler dengesi içinde kendisine "kalıcı", "sürekli" bir yer arıyor. Bu nedenle, bir yandan NATO stratejisi çerçevesinde dikkatle adım atmaya çalışırken, öte yandan da gözlerini "kendisi için", kendi istediği yönde çevreye dikiyor.

Faşizm döneminde Türkiye devlet-tekelci kapitalizminde gerçekleşen değişiklikleri TKP 5(1). Kongresi şöyle özetlemişti:

"Faşist diktatörlük,... devlet tekelci kapitalizminin istediği ekonomik siyasal merkezileşmeyi *sağladı.* Emperyalistleşme ve dışa açılmada ise hiçbir dişe dokunur adım *atamadı.* Dolayısıyla ekonomik bunalımı *çözemedi.* Devrimci durumun temelini *ortadan kaldıramadı.*" (TKP — *İşçinin Sesi 5(1). Kongre-Belgeler,* s.37) (abç)

İşte bu durum, bugün Türkiye burjuvazisinin hırçınlığının, saldırganlığının, sabırsızlığının ve aynı zamanda aç kurtluluğunun özünü açıklıyor. Bununla bağlı olarak, bugün ülkede, burjuvazi açısından, derin bir "pazar" bunalımı vardır.

"Dış satım Türkiye'mizin uluslararası ilişkilerinde karşılaştığı en müşkül sorunlardan biridir.

"(...)

"Bu müşküller, ... devletin en yüksek yetkililerini, özel sektörün en etkili şahsiyetlerini, Avrupa ve Amerika'da karşı tarafların temsilcileri ile hemen her gün müzakere halinde bulundurmaktadır. Fakat aylardır, senelerdir devam eden temaslara rağmen bir sonuç alınamamakta ve varılan neticeler de kozmetik olmaktan ileri gidememektedir.

"(...)

"Türkiye gibi gelişen ülkeler, ... dünyanın en zengin ve en geniş pazarlarından yararlanma imkanından mahrum edilmektedir." (Nuri Eren, "Türkiye'nin gelişmiş ülkelere başkaldırma zamanı geldi", *Günaydın,* 17 Ağustos 1986).

Türkiye burjuvazisi hem bu imkanlardan daha güçlü kurtlarca, dünya pazarını paylaşmış emperyalist tekellerce mahrum edilmektedir, hem de çevreyi seyrettikçe aç kurdun iştahı iyice kabarmaktadır. Hele bir de ülke içinde yükselme eğrisine giren sınıf savaşının saatli bomba gibi çıkardığı tik tak sesleri yavaştan işitilmeye başlandıkça, finans-kapitalin emperyalistleşme güdüsü iyice azgınlaşmaktadır. Kendisi için "kalıcı" bir çözüm bulamayan Türkiye burjuvazisi için her komşusu "sorunlu"dur.

Japonya ile ticarette açık kısa sürede 1 milyar dolara ulaşmıştır. İran'la yaptıkları, çok "övündükleri" ticaretin hacmi, petrol fiyatlarındaki şokun ardından, 3 milyar dolardan 800 milyon dolara düşüvermiştir. Irak ise 1 milyar dolarlık kredili alış-verişten doğan borcunu ödeyemez haldedir. (*Milliyet,* 27 Ağustos 1986)

İşadamlarının kendi başına çözemediği bu tür sorunlar için finans-kapital egemenliğindeki devlet, "iş yürütme kurulu" gibi çabalamakta, diplomatlar iş "bağlamak" için göbeklerini çatlatmaktadır. Öte yandan bazı durumlarda da işadamları diplomatlık yapmaktadır. Her açıdan devlet şirket gibi çalışmaktadır. Ekonomik çıkarı açıktan açığa ön plana alan, diplomatların gözünü ekonomik çıkara, pazar bulmaya, işadamlarının gözünü diplomasiye çevirten bir dış siyaset uygulanmaktadır.

Türkiye burjuvazisi İran, Irak ve Suriye karşısında belli üstünlükler taşımaktadır. Örneğin Fırat üstünde yapılan barajlar ve GAP projesiyle Irak ve Suriye'nin su yolunu tutmuştur. Bu durumu evire çevire kullanmaktadır. Irak'ta girişilen katliamın hemen ertesinde eski Washington büyükelçisi Coşkun Kırca'nın yazdıkları önemlidir:

"... Şam, Türkiye sınırını fiilen savunmasız bırakmıştır. Şu halde Suriye, Türkiye'ye karşı faaliyet gösteren bölücü çete ve kuruluşları ülkesinden kovacaktır, *ya Irak'ın* iyi niyetle *yaptığı gibi* Türk sınırına komşu bölgelerinde Silahlı Kuvvetlerimizin temizleme harekatına girişmesine izin verecektir; ya da Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bu işi bir gün *izinsiz yapmasına katlanacaktır.*

"Türk *diplomasisi,* Suriye'yi, kuzeyi ve *güneyinden* kıskaç içine alabilecek imkanlara sahiptir.

"(...)

"... Suriye'nin, Türkiye'yle ilişkilerinde artık aklını başına alması gerekiyor." (*Hürriyet,* 21 Ağustos 1986) (abç)

İTİB, Kürdistan'daki katliamı yığınsal bir toplantıyla lanetledi

İşgale ve katliama karşı Kürt halkıyla omuz omuza

İTİB, 30 Ağustos akşamı, Londra'da "İşgal ve katliama karşı Kürt halkıyla omuz omuza" toplantısı yaptı.

Toplantıyla ve Türk ordusunun Kürt halkına, hem de Türkiye sınırları dışında yaptığı katliamla ilgili olarak dağıtılan bildiride, Irak'taki Kürt köylerine karşı girişilen operasyona, özel yetiştirilmiş binlerce askerin katıldığı belirtiliyor. Kürt halkına karşı yürütülen zorla Türkleştirme, sömürgeleştirme politikasının Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana "doğal" bir uygulama olduğu söyleniyor. Bildiride, Dersim, Ağrı, Kahramanmaraş katliamları hâlâ bilinçlerdeyken girişilen bu son katliama karşı burjuva partilerinin hiç ses çıkarmamaları, üstelik özde taraftar olduklarını açıklamaları sergileniyor.

İTİB toplantısı yığınsal oldu ve çok canlı geçti.

Yoldaşlar,

İTİB toplantısı için geniş bir yığın çalışması yapıldı. Toplantı akşamı salonu dolduranların önemli bir çoğunluğunun işçiler olması bu başarılı çalışmayı gösteriyordu.

Toplantı, bir açış konuşmasından sonra Kürdistan'ın sömürgeleştirilme tarihini ele alan bir film gösterisiyle devam etti. Daha sonra, İşçi Partisi Türk Seksiyonu Başkanı konuşmasında, Türk ordusunun işgalci, yayılmacı amaçlarını, Kürt ulusu üzerindeki baskıyı anlattı. Demokratlığın ölçütünün, Kürt halkının kendi yazgısını belirleme hakkını, ayrılma hakkı da dahil, kayıtsız koşulsuz savunmak olduğunu vurguladı. Türkiye işçi sınıfı ile Kürt halkının ortak savaşımının ne denli kaçınılmaz olduğunu bu operasyonun bir kez daha kanıtladığını belirtti.

Daha sonra Kürdistan Dayanışma Kampanyası adına Mahmut Baksı söz alarak, Kürt ulusunun koşulları, hakları ve istemleri üzerinde konuştu. Kürt halkının sahte dostları olan oportünistlere sert eleştiri getirdi.

Türkiye Demokratik Hakları Savunma Komitesi TDHSK'nın Genel Konseyi'nden bir konuşmacı da, barış sözcüğünü dilinden düşürmeyenlerden söz etti ve "Kürt halkının hakları korunmadan barışsever olunamaz" dedi. Hangi barışsever burjuva güçlerin, Kürt halkının haklarına saygılı olduğu sorusunu getiren konuşmacı, soruyu "hiçbiri" diye yanıtladı. Bu burjuva güçleri "demokratik" güç alarak niteleyenlerin Kürt halkının sahte dostları olduğunu, aslında burjuvaziye ne denli güzel hizmet ettiklerini dile getirdi. Konuşmacı, burjuva gazetelerin "etrafımız ateş çemberi" diye yakındıklarını belirtti ve "bu ateş çemberinde akrepler gibi kendi kendilerini sokacaklar" dedi. Kürt halkının kurtuluşu Türkiye'de devrimle bağlıdır diyerek sözlerine son verdi.

En son, Talabani yanlısı bir temsilci söz alarak, Kürt ulusunun haklarının savunulduğu böyle bir toplantıda bulunmaktan sevinç duyduğunu, Kürt halkının kendi yazgısını kendisinin belirlemesinin aynı zamanda Türkiye halkı için de olumlu olacağını anlattı.

Toplantı, daha sonra salondaki insanların çeşitli soru ve konuşmalarıyla son buldu.

Gerçekten yığınsal olan bu protesto toplantısına işçilerin aktif katılımı işçi sınıfımızın ulusal baskıya, ezgiye karşı enternasyonalist tutumunun temsili bir göstergesi olmuştur.

Yoldaşlar,

Aslında değmez ama "ibret-i alem" olsun diye menşevik bozmalarının Kürdistan'daki katliamdan sonra ne yaptıklarını da kısaca anlatmak istiyorum.

Kürdistan katliamının gazetelerde baş köşeye oturduğu bir sırada Halkevi'nde 24 Ağustos'ta "gençler için" verilen seminerde, menşevikler Kemalizmi övdüler. "Gençlik, ulusal bağımsızlık ve barıştan yana" konulu seminerde, "bugün başta bulunan Evren-Özal çetesinin Atatürkçülükle uzaktan yakından ilgisi yoktur" tezini savunarak, Kemalistleri aklamak, Atatürk'ü savunmak için ter döktüler. Ciddi ciddi, Kemalizmin "ilericiliği"ni(!) bir avuç insana anlattılar. Neden İngiltere'de Churchilizm gibi bir akım doğmazken Türkiye'de Kemalizmin doğduğunu "irdelediler".

Devrimle hiçbir ilgisi kalmamış, Marksizmle bağlarını çoktan koparmış, üstelik işçileri değil, daha çok *işverenleri* bünyesinde toplayan, cami resimlerinin gölgesinde Türk milliyetçiliği yapan bu güruha artık menşevik demek bile onlara paye vermektir. Bunlar, Kürt halkının sahte dostları değil, gerçek düşmanları, Türk milliyetçisi antikomünistlerdir.

Komünistler, İTİB bildirisinde de yazıldığı gibi, "Türkiye'de gerçek demokrasiyi savunmanın vazgeçilmez koşulu, ayrılma hakkı da dahil olmak üzere Kürt halkının kendi kaderini tayin etme hakkını savunmaktır" diyorlar.

Komünistler, Türkiye ve Ortadoğu'da gerçek ve kalıcı barışı savunmanın Kürt halkının hakları için savaşım vermekten ve devrimden geçtiğini anlatıyorlar.

Komünistler, Türkiye işçi sınıfının, demokrasi savaşımı içinde eğitilmeden devrim savaşımının öncü gücü olarak ülkeyi devrime götüremeyeceğini çok iyi biliyorlar. Kürt halkının kendi yazgısını belirleme hakkı demokrasi savaşının temel taşlarındandır.

O halde, burjuvaziye karşı biriken kin ve öfkeyi örgütleyerek, oportünist ihanetin işçi sınıfına ve Kürt halkına zarar vermesini engelleyerek ilerleyeceğiz.

Kürt halkıyla dayanışmayı daha da yükseltelim.

G.Y., Londra

Coşkun Kırca'nın Suriye'yi "güneyden kıskaç içine alabilecek imkanlara sahip" olmak derken kastettiği, olsa olsa yeni bir diplomatik manevranın işareti olabilir. Nitekim Türkiye burjuvazisi, İsrail'le ilişkileri yeniden canlandırmak için zamanın uygun olduğunu düşünmektedir.

İran-Irak savaşının yeniden alevlendiği şu dönemde açıktır ki Türkiye burjuvazisi bir yandan Kürdistan'ı Türk ordusunun talim alanı yaparken, öte yandan da tehlikeli oyunlar için başka hazırlıklar yapmaktadır.

Bu arada, gazetelere yansıdığı kadarıyla söyleyebiliriz ki, Talabani ile Barzani arasında bir yakınlaşma, Türkiye burjuvazisini iyice tedirgin etmektedir. En son katliama karşı Barzani'nin "misilleme yapacağız" şeklinde gösterdiği tepki, Barzani'yi "Türkiye için potansiyel bir tehdit" haline getirmiştir. (*Cumhuriyet*, 23 Ağustos 1986)

Burjuvazi, diplomatik "çevrelerin" ağzından bu düşüncelerini dile getirmektedir:

"İran yanlısı, Tahran'dan beslenen böyle bir devletin (Irak'ta bir Kürt devletinin — *İ.S.*) ortaya çıkması, Türkiye dahil, tüm komşu ülkelerin iç ve dış güvenlik sorunlarını nasıl etkiler?" (*Milliyet*, 29 Ağustos 1986)

Türkiye burjuvazisinin, en azgınından en liberaline kadar, Kürt halkının kendi yazgısını belirleme hakkına yanıtı kurşun sıkmak olmuştur. Ama ateş çemberinde sıkışmış kalan bu akrep, çeşitli almaşıkların kendisine ne getireceğini düşünmeden de edememektedir.

Komünistler, geleceğe ilişkin kehanette bulunmazlar. Nesnel ortamın nesnel değerlendirmesinin ışığında, *gerçekçi* tutum alırlar. Bugünün gerçeği, Türkiye burjuvazisinin bölgede barışın can düşmanı, tehlikeli bir savaş odağı olduğudur.

"Ülkeyi yönetemeyen, kendi halkına ve bölge halklarına baskı ve terörün dışında bir almaşık sunamayan, emperyalistleşmek için kendini çatlatan Türkiye burjuvazisi, *'leş kargalığı* düzeyine yükseltilmiş 'iflas'ını *savaş* yoluyla 'başarı'ya(!) dönüştürmek istiyor. İşçi sınıfının, emekçi halkın bilincini uluşçu, 'yurtsever', şövenist sisle bulandırmaya çalışıyor." (*İşçinin Sesi*, s.266, 3 Eylül 1984)

İşçi sınıfının bilincini bulandırmak için yırtınan resmiler ise son günlerde kendilerini "vatansever" ilan ettiler. Belli ki, Kürt halkının bu sahte dostları "vatanın *ulusal* çıkarları" uğruna, burjuvazinin sosyal-emperyalist işbirlikçileri olarak kanlarını dökmeye hazırlanıyorlar.

Türkiye burjuvazisi ateş çemberindedir. Oportünistler de aynı ateş çemberinin içinde kıvranıyorlar. Biri ötekinden daha zehirli olan bu akreplerin kendi kendilerini sokması, ancak onları Türkiye işçi sınıfı ile Kürt halkının ortak *devrim* savaşımının bu ateşi körüklemesiyle olanaklıdır.

Kürt halkının kendi yazgısını kendisinin belirleyebileceği, Ortadoğu'da kalıcı barışın kalesi bir Türkiye için Kürt halkıyla dayanışmayı yükseltelim. Devrim için örgütlenmeye hız verelim.

Mercan Köklü

Devrim için parti, parti için militanlar gerekir

Genç Militanlar adlı bir İMG kurduk

Değerli yoldaşlar,

Bizler kimimiz uzun zamandan beri, kimimiz ise kısa bir süredir, Federal Almanya'da yaşayan genç işçi ve öğrencileriz. Hepimizin Frankfurt'taki *İşçinin Sesi* örgütüyle ilişkisi var. Yani biz *İşçinin Sesi* sempatizanlarıyız.

Hepimiz ayrı ayrı yollardan geçerek, ayrı ayrı yerlerden gelerek *İşçinin Sesi* ile buluştuk. Kimimiz seminerler aracılığıyla, kimimiz sosyal, kültürel çalışmalar içinde *İşçinin Sesi*'ni tanıdı. Az ya da çok, hepimiz *İşçinin Sesi*'nin görüşlerini, amaçlarını biliyoruz.

Düşündük, taşındık, *İşçinin Sesi*'nin amaçları için biraraya gelmeye karar verdik. Genç Militanlar adlı bir işçi muhabir gurubu kurduk. Artık hepimizin amacı, Türkiye işçi sınıfının partimiz öncülüğünde demokrasi mücadelesini kazanması, sosyalizmi kurmasıdır.

İşçi sınıfının başını çekmeyeceği bir demokrasi mücadelesi, işçi sınıfının, emekçi yığınların özlemlerine, istemlerine yanıt vermekten aciz bir demokrasi doğurabilir. Türkiye'ye işçi sınıfından başka hiçbir kesim gerçek demokrasiyi getiremez. İşçi sınıfı da gerçek bir komünist partisi olmadan gerçek demokrasiyi bulamaz.

Gerçek bir demokrasi için devrim, devrim için parti, parti için de militan gerekir. İşte bu nedenle İMG'mizin adını Genç Militanlar koyduk. Elimizden geldiğince partimize yaraşır militanlar olmaya çalışacağız.

22 Temmuz günü İMG'mizin ilk toplantısını yaptık ve şu kararları aldık:

— *İşçinin Sesi* ve klasikler temelinde eğitim yapmak.

— Gazetemiz çevresinden haber göndermek.

— *İşçinin Sesi*'ni çevremizde dağıtmak.

— Dernek içinde sosyal, kültürel faaliyetleri örgütlemek.

— Türkiye Demokratik Hakları Savunma Komitesi'nin Almanya'da daha aktif faaliyet yürütmesi için hazırlık yapmak.

— Türkiye fonu için çevremizden düzenli, aylık bağış toplamak.

Türkiye fonuna bağış çağrısı yapan bir bildiri dağıttık. Bildiriyi de ekte gönderiyoruz.

Toplantımızda ayrıca Türkiye fonuna kendi yapacağımız katkı konusunda da karar aldık.

Yoldaşlar, karar almak kolay. Şimdi işin zor yanı bu kararları yaşama geçirmek. Bunun için kolları sıvadık, kararlıyız. Yoldaşça selamlar.

Genç Militanlar İMG, Frankfurt

BİLDİRİ

Değerli dostumuz,

Ülkemizde devrimci savaşım yeniden yükseliyor. İşçi sınıfımız geri çekilip güç topladı, yeni sınıf savaşlarına kendini taze bir güç olarak koyuyor. Grevler, direnişler, yürüyüşler, İzmir, Eskişehir mitingleri yeni gelişen sınıf savaşının habercisiydi. Öğrenci boykotları, demokratik-özerk üniversite istemleri, dernekleşmeler, yeni sosyalist yayınların artışı birşey gösteriyor: Türkiye'de ekmek ve demokrasi mücadelesi toplumda yankılanmaya başladı.

Türkiye'den gelen haberler son derece sevindiricidir. Artık rüzgar tersine döndü. Dönen havadan rahatlamıyoruz. Görevlerimizi hatırlıyoruz.

Türkiye dışında yaşayan, çalışan her ilerici, her demokrat, Türkiye'deki ekmek ve demokrasi kavgasını desteklerken tek şeyi gözönünde bulundurmalıdır: "Ben Türkiye'deki savaşan yoldaşlara ne katkı yapabilirim?" Herkes bunu iyice içine sindirmelidir.

Değerli dostumuz,

Biz de bu nedenle Frankfurt'ta "Türkiye Fonu" adı altında bir dayanışma fonu kurduk. Vereceğimiz düzenli aylık bağışla görevimizin yalnızca bir kısmını yerine getiriyoruz. Siz de destekleyiniz.

Hesap numarası: 1822-Sparkasse-0304029297 BLZ 500 502 01

Frankfurt İlericiler Birliği

Yalanlar, dedikodular örgütlenme çalışmamızı engelleyemiyor

Batı Berlin İşçi Derneği kuruldu

Yoldaşlar,

Hepinize Batı Berlin'den selamlar. Hepimizin beklediği sevinçli haberi gazetemize bildiriyorum: Batı Berlin İşçi Derneği kuruldu. Ama nasıl kuruldu, sizlere kısaca anlatacağım.

Dernek çalışmalarına başladığımızda menşevikler, "onlar bu işi yapamaz, dernek binası bile tutamazlar" diye dedikodu yapıyorlardı.

Bu konuda, III. Konferans kararlarında geçen "parti örgütleri kendi kaynaklarını kendileri yaratacaklardır" sözü bizlere ışık tuttu. Aynen öyle yaptık.

Hemen kolları sıvayıp bir inşaatta cumartesi-pazar dahil çalışmaya başladık. Derneğimiz için gerekli ön parayı biriktirdik, dernek lokalini tuttuk. Çevremizdeki sempatizan yoldaşlarla birlikte tamir işine başladık. Şimdi çok güzel bir dernek lokalimiz var.

Biz işi başarınca menşevikler dedikodunun yönünü değiştirdiler. "Yürükoğlu 50 bin mark göndermiş" gibi sözler söylüyorlar. Yalancılık adamların iliklerine kadar işlemiş. Çivi çıkarsa yeri kalır mantığıyla yalan söylüyorlar. Ama bu yalanlar, gerçeği çok iyi bilen işçi sempatizanlarımızın gözünde daha küçülmelerinden başka işe yaramıyor. İt ürür, kervan yürür.

Amacımız, ileri demokratik halk devrimini gerçekleştirme savaşımında Türkiye işçi sınıfına omuz vermektir. Partimize işçi kadrolar kazandırmaktır.

Sizlere sık sık yazacağız. Yoldaşça selamlar.

M. Barış, Batı Berlin

F. Almanya'da, *"nükleer enerji"* tartışması büyüyor.

K ndi kazdıkları kuyuya düştül r

Çernobil kazasının üstünden çok zaman geçti. Ama nükleer santraller konusunun güncelliği artarak sürüyor.

Son günlerde Alman kamuoyunun en çok konuştuğu ve ilgilendiği konular arasında birinci yeri yine nükleer santraller tartışması alıyor. Renk renk bildirilerde, televizyondaki yorum programlarında, parlamentodaki tartışmalarda, açık hava müzik festivallerinde, hatta pazardaki yiyecek içeceklerde bile nükleer santral karşıtlığı var.

Alman burjuvazisi Çernobil olaylarında, sırf anti-Sovyetizm yapmak için kamuoyunun gözünü ve ilgisini buraya yoğunlaştırdı. Çernobil olaylarının ilk günlerinde Sovyetler Birliği'nden Alman çiftçileri adına tazminat talep edecek kadar ileriye giden hükümet, kendi ülkesindeki nükleer santralleri unutmuşa benziyordu.

Parlamentoda konuşan başbakan Kohl, "bizim ülkemizde böyle kazalar olmaz" diye şarlatanlık yapıyordu. Ama çok geçmedi, Hamm Nükleer Santrali'nde de kaza oluverdi. Bu, herşeyin üzerine tuz biber ekti. Burjuvazi kendi kazdığı kuyuya kendi düştü.

Bu olaydan önce, hükümet yenilmeyecek sebze, meyve, süt ve yiyeceklerin listesini sıralarken, bir anda herşeyi yenilebilir yaptı. Bunun üzerine parlamentoda Yeşiller, Kohl'un önüne bir adet salatalık koyup "haydi ye bakalım" dediler. Kohl "espri" yaparak "ilk önce yıkamak lazım" dedi. Televizyon programlarında radyoaktiviteye karşı salatalıkları yıkayın derken, elinize birşey olmasın, eldiven de giyin diye işi iyice şakaya vurmaya çalıştılar.

İlk haftalar hükümet büyük bir gayretle Almanya'da meydana gelen kazaları kamuoyundan sakladı. Ancak sonra herşey açığa çıktı. Almanya'da meydana gelen kazalar bir değildi. Birkaç yerde olmuştu.

Yeşiller tüm nükleer santrallerin kaldırılmasını istediler. Birkaç santralin önünde büyük gösteriler oldu. Yeşiller bu olayları bahane ederek kamuoyunu arkalarına aldılar. Böylece yavaştan batmakta olan "alternatiflik", nükleer santral olaylarıyla tekrar güçlenmeye başladı.

Halkın çoğunluğu nükleer santrallere karşı tutum alınca, sosyal demokratlar baktı ki bu işte ekmek var, hemen onlar da nükleer santrallere karşı oldular. Ama bu iş için öne çıkarmak üzere SPD Gençlik Derneği'ni seçtiler. Öyle ya, ya gelecek seçimlerde iktidar olurlarsa ne yapacaklardı? Bu nedenle "Heute Tschernobyl, Morgen Biblis" (Bugün Çernobil yarın Biblis) diye bir afiş çıkardılar ve altına SPD gençlik örgütünün imzasını atarak, nükleer santrallere dolaylı olarak karşı çıktılar.

Komünistler, nükleer santrale ne tam karşı çıktılar, ne de ondan yana gözüktüler. Durumu "idare" ettiler.

Hükümet ise "Almanya nükleer santralsiz yapamaz" politikasını sürdürüyor. Çünkü Almanya elektrik enerjisinin %70'ini nükleer santrallerden sağlıyor.

Bugün Almanya'da nükleer santrallerin bir anda kaldırılması mümkün gözükmüyor. Ama yine de, geçen ay, 26-27 Temmuz 1986 tarihinde Münih yakınlarında, Avusturya sınırında, Wackersdorf şehrindeki "atom santrallerini protesto için müzik festivali"ne 100.000'den fazla insan katıldı.

Polis gösteriye katılan 100.000 kişiyi tek tek arayarak alana soktu. Bu festivalden birkaç hafta önce de Wackersdorf Nükleer Santrali'ni protesto eden binlerce kişiyle polis çatışmıştı. Yüzden fazla polis ve gösterici yaralandı. Polis, gaz bombaları atarak göstericileri dağıttı. Doktorlar ise gaz bombasının göz sağlığını bozmasıyla ilgili bir basın toplantısı düzenlediler.

Yine aynı haftalarda Avusturya'dan Wackersdorf'a kadar bir yürüyüş yapıldı. Öte yandan, Münih'te bir fizik profesörü atom ve Yıldızlar Savaşı üzerinde çalışmalar yaptığı için öldürüldü. Profesör, *Siemens* yönetim kurulu üyesiydi ve Yıldızlar Savaşı ile ilgili projeye Almanya'dan araştırmacı olarak katılıyordu.

Genç Militanlar Frankfurt

Le Duan yoldaşın anısı yaşayacaktır

"Vietnam Devrimi dünya devriminin parçasıdır"

"Anti-emperyalist devrimi şiddetlendirmek, barışın savunmasıyla çelişmekten uzak olduğu gibi, dünya barışını gerçekten etkin biçimde korumanın çok temel bir yönü olduğunu pratikte göstermiştir."

Vietnam Komünist Partisi (1975'-ten önce Vietnam İşçi Partisi) Merkez Komitesi Genel Sekreteri Le Duan yoldaşı yitirdik.

Bu değerli komünist savaşçı, genç yaşında komünizm düşüncesiyle, devrimci hareketle tanıştı. Fransız sömürgeciliğine, Japon emperyalizmine karşı sıcak savaşımın içinde pişti. Zindanlar onun için bir komünizm okulu oldu.

Le Duan, 1961 yılında Vietnam İşçi Partisi'nin Merkez Komitesi Birinci Sekreterliği'ne seçildi. Partinin bu en yüksek yönetici görevinde taşıdığı sorumlulukları, Amerikan emperyalizminin ve onun kuklalarının 1975 yılında denize dökülmesi ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla taçlandırdı.

Bu komünist savaşçının anısını yaşatmak için biz Türkiyeli komünistlere düşen en önemli görev, herhalde onun Vietnam devriminin göbeğinde kaleme aldığı düşüncelerini bir kez daha ileri işçilere aktarmak olur. Üstelik, yığınların yeniden alanları doldurmaya, yumruklarını yine sıkılmaya başlandığı günümüz Türkiye'sinde ve dünya komünist hareketinde devrim için savaşım düşüncesinin üstünün *toz tuttuğu* şu dönemde, Le Duan yoldaşın *devrimci düşünce ve eyleminin* işçi ve emekçi halkın bilincine sunulması daha da önem kazanıyor.

Le Duan, bir teorisyen değildi. Ancak, partinin yöneticisi olarak, bir komünist örgütçü olarak ülkesine ve dünyaya bakışı, Marksizm-Leninizmi derinden kavradığını göstermektedir.

Vietnam devrimi dünya devriminin bir parçasıdır

Le Duan, Vietnam devrimini her zaman dünya devrimci savaşımının, dünya devriminin bir parçası olarak gördü. *Vietnam Devrimi* adlı kitabında şöyle yazdı:

"Yüzyılı aşkın bir zaman önce Marksizm, yükselen bir savaş çağrısıyla ortaya çıktı: 'Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz!'

"Kapitalizmin yalnızca 'ana ülkelerin' proletaryası ve emekçi halkları için dayanılmaz bir boyunduruk olmakla kalmayıp, sömürge halklarına da kölelik prangasını geçirdiği emperyalizm çağında Marksizmi geliştiren Lenin, şu çağrıyı yaptı: 'Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar birleşiniz!' Bu stratejik belginin önemi şurada yatıyor: Çağımızda kapitalizmi devirmeyi ve insanlığı sosyalizme götürmeyi hedefleyen devrimin, ancak bütün ülkelerin proletaryasının savaşımı ile sömürge halklarının emperyalizme karşı sürdürdüğü savaşımı tek bir potada birleştirerek başarılı olabileceğini gösteriyor. Yani, ulusal kurtuluş, bağımsızlık ve demokrasi için sömürge ve bağımlı ülkelerin halklarının sürdürdüğü savaşım, ancak çağımızda insan toplumunun gelişmesinin zorunlu gidişatı ile uyum içinde, *dünya proleter devriminin* ayrılmaz bir parçası haline geldiği zaman tam bir zaferle sonuçlanabilir." (Le Duan, *Vietnam Devrimi*, İng. basım, Hanoi 1970, s.26-27)

Devrimci durum ve savaş

Bir devrimin olması, üstelik hem de başarıya ulaşabilmesi için uygun koşullar gerekir. Le Duan kitabında "devrimin patlak vermesi ve başarılı olması için *devrimci durumun* var olması gerektiği"ni aktarıyor ve şöyle devam ediyor:

"Birinci Dünya Savaşı'ndan önce ve sonra, devrimci durumlar, devrimlerin patlak vermeleri ve zafere ulaşmaları, genellikle, emperyalizmin tutuşturduğu dünya savaşlarıyla şu ya da bu biçimde bağlıydı. Bununla birlikte, bundan, savaşın ya devrimin doğal kaynağı ya da gerekli koşulu olduğu sonucu çıkarılmamalı, veyahut devrim yapmadan önce bir savaşın çıkmasını beklemek gerektiği düşüncesine varılmamalıdır. Bir devrim, herşeyden önce, söz konusu ülkede iyice keskinleşen sınıf çelişkilerinin sonucudur." (*agy*, s.55-56)

Devrimleri yükseltmek ve barışı korumak

Dünya koşullarının tarihsel perspektif içinde değerlendirmesini yaparken, Le Duan, barış ve devrim arasındaki ilişkiye değiniyor. Bugün oportünistlerin, bilinçleri bulandırmak için "devrim mi, barış mı" diye sahte bir ikilem yaratmalarına karşılık, Le Duan konuyu şöyle koyuyor:

"Dünya proletaryasının ve halklarının temel çıkarı *çeşitli ülkelerde devrimleri ileri sürerken, dünya barışının korunmasında* yatar. Bu iki amaç birbirleriyle organik olarak bağlıdır. Biri ötekinin öncülüdür." (*agy*, s.56)

"... Anti-emperyalist devrimi şiddetlendirmek, barışın savunmasıyla çelişmekten uzak olduğu gibi, dünya barışını gerçekten etkin biçimde korumanın çok temel bir yönü olduğunu pratikte göstermiştir. Öteki açıdan ise bir dünya savaşını önlemek, barışı savunmak da, emperyalizme saldırmanın ve bütün ülkelerde devrimin ilerleyişi için daha uygun nesnel koşulların yaratılmasının çok önemli bir yönüdür." (*agy*, s.57)

Öncü sınıf ve sınıfın öncü partisi

Vietnam ve Hindiçini'de devrimden söz ederken, Le Duan yoldaş, devrimin canalıcı ilk sorununun *işçi sınıfının öncü rolünü* doğru ve tam olarak ortaya koymak olduğunu söylüyor. Politik savaşım, yığınları politik olarak hazırlama ve politik örgütlenme esastır diyor. Silahlı savaşım politik savaşımın "destekçisi" olmalı, politik savaşımla "birlikte" ele alınmalıdır.

"Devrim bir hükümet darbesi değildir, bir dizi komplo sonucu olarak ortaya çıkmaz. Yığınların eseridir. Öyleyse, *yığınların gücünü harekete geçirmek, devrimin politik ordusunu kurmak ve yaygınlaştırmak, temel, belirleyici bir sorundur...*

"...İktidarı ele geçirmede, devrimin, yığınların elindeki yegane silah örgüttür. Proletaryanın önderlik ettiği devrimci hareketin göstergesi onun yüksek örgütsel standardıdır. Yığınları ayaklanacakları ve yönetici sınıfları devirecekleri noktaya getirmeyi amaçlayan bütün faaliyetler bir sözcükle özetlenebilir: Örgütlemek, örgütlemek, örgütlemek... Yığınlar savaş için örgütlenir. Öte yandan, onlar savaşın içinde örgütlenir, eğitilir ve devrim güçleri böylece yaygınlaşır. Bu nedenle, propaganda, örgütlenme ve savaşım ... elele gitmelidir." (*agy*, s.50-51)

Parti devrim için savaşır, illegal örgütlenir

Le Duan legalizm bataklığının nasıl uzağından geçilmesi gerektiğini, legal-illegal çalışmanın bağını, şöyle ele alıyor:

"Parti, illegal eylemi her zaman esas alırken, onu bütün legal eylem olanaklarıyla ustaca birleştirir. Herhangi bir durumda, legalite için toplu bir girişimde bulunabilir. Kendisini 'legal' yoldan iktidara varma üstüne aldatmak ya da yığınları bu tür hayalleri yaymak için değil, fakat yığınların eğitimine ve toparlanmasına daha geniş bir olanak yaratmak ve devrimin etkisini güçlendirmek için yapar. Böyle durumlarda parti kararsızlık ve ürkekliğe karşı çıkmalı, aynı zamanda legalizme, gizli örgütlenme ilkesinin çiğnenmesine, örgütün ve yığınsal çekirdek örgütlerinin inşası ve yayılması çabasının ihmal edilmesine karşı tavır almalı ve savaşmalıdır. Eğer legalizme karşı uyanık olunmaz ve zamanında savaş açılmazsa, düşman devrime saldırdığında ve parti hızla toplu olarak illegal eyleme geçmek zorunda kaldığında bu çok zararlı sonuçlara yol açar." (*agy*, s.52-53)

Parti güçlü olmalıdır

Bütün bunların doğru bir temelde uygulanabilmesi, eylemde demir birlik, düşmanı olabildiğince bölüp parçalayabilmek için güçlü bir parti örgütü gerekir.

"Parti tüm yapısıyla, yukarıdan aşağıya dek, bütün düzeylerdeki bütün komiteleriyle ve bütün uzmanlık bölümleriyle birlikte, bütün vücudu, sinir merkezlerinden her bir hücreye dek güçlü olmalıdır ki, parti hattı ve politikası her düzeyde, yönetici merkezlerde, çeşitli dallarda, hem parti üyeleri ve yığın örgütlerince, hem de genel olarak halk tarafından derinden kavranabilsin." (*agy*, s.169)

Ancak, diyor Le Duan yoldaş, "parti ve hücre, üyeleri iyi birer komünistse güçlü olabilir."

"Her üye, parti hattının, politikasının ve kararlarının etkin uygulanması için yoğun çaba göstermeli, savaşta ve üretimde örnek olmalıdır. Her üye, parti politikasını ve hücre kararlarını uygularken, kendisini politik tutum, ideoloji, ahlak ve yaşam biçimi açısından durmaksızın geliştirmeli, mesleki ve teknik düzeyini yükseltmek için canla başla çalışmalıdır." (*agy*, s.172)

Le Duan, devrimci ruh taşımanın tek başına yeterli olmadığını belirterek, işçi sınıfının ve emekçi halkın vazgeçilmez gücü ve silahının bilgi olduğunu, işçi sınıfının kendi aydınlarının yaratılması için yoğun çabanın gerekliliğini vurguluyor.

16 yıl önce ve bugün

Kuzeyde sosyalizmin inşasının, güneyde silahlı devrim savaşımının en ağır sorumluluğu sırtında olduğu sırada, 1970 yılında Le Duan yoldaş, muzaffer olacağından emin olan devrim örgütünün komutanı olarak şunları yazıyordu:

"Şimdiki yaşamımızı ve bütün gelecek kuşakların mutluluğunu güvenceye almak için, Amerikan saldırganlarını yenmek, Vietnam ve dünya devriminin en acil sorumluluğudur. Bu, partimizin ve halkımızın onur ve namusudur. Yurdumuza ve dünyanın devrimci halklarına karşı görevimizdir. Karşı karşıya kalacağımız özveri ve zorluklar nasıl olursa olsun, savaş ne denli uzun ve çetin olursa olsun, tarihin bize yüklediği bu şanlı görevi yerine getirmeye kararlıyız." (*agy*, s.81)

1975 yılında Vietnam devrimi toplu başarıya ulaştı. Çekilen acılara karşın ilerleyen devrimin en son durumunu yine Le Duan yoldaşın kendisinden, ölümünden bir yıl kadar önce, ABD'ye karşı kazanılan zaferin 10. yıldönümünde yaptığı konuşmadan izleyelim:

"Bugünkü aşamada devrim hâlâ çok sayıda zorluk ve güçlüklerle karşılaşmaktadır. Halkımızın yaşamı ağır zorluklarla doludur. Ancak devrimimiz sürekli ilerliyor. Tarihinin hiçbir döneminde ülkemiz bugünkü kadar parlak bir geleceğe sahip olmamıştı. Proletarya diktatörlüğünü yükseltmek, kollektif egemenlik hakkını bütünüyle yaşama geçirmek, üç devrimin gerçekleştirilmesini hızlandırmak, acil sosyo-ekonomik güçlüklerin üstesinden gelmek için elden gelen herşeyi yapmak ve aksamadan ileri gitmek — işte bunlar tarihsel anlamı olan, bütün Vietnam ulusunun ve her bir Vietnamlı'nın günlük düşünce ve eylemi olan şeylerdir. Bu büyük çabada, devrim, her zamankinden daha fazla, yığınların günüdür." (Le Duan, *Anti-ABD Direniş Savaşının Topyekun Zaferinin 10. yıldönümü konuşması*, 20 Mayıs 1985)

Bu satırların yazarı bugün aramızda yok. Ama anısı, dünya devrim savaşımında capcanlı yaşıyor. Dün Vietnam'da gerçek olan şenlik günü için bugün Güney Afrika işçi sınıfı, halkı dolu dizgin savaşıyor. Yarın halkların şenlik gününün kızıl sancağını Türkiye işçi sınıfı ve dünyanın diğer emekçileri kaldıracaklar.

Haluk Moralı

Soweto'da katliama karşı yığınsal tepki gelişiyor

Yığınların gazabını dizginleyemeyecekler!

26 Ağustos Salı gecesi, ırkçı Güney Afrika rejimi Soweto'da en az 30 kişiyi katletti, 200 kişiyi de yaraladı. Irkçı rejim bu katliamla, Soweto halkının haziran ayında başlattığı başarılı ve kararlı kira boykotunu kırmayı ve çözülmüş otoritesini yeniden kurmayı hedefliyordu. Bu çabanın boşunalığı bugünden bellidir. Soweto halkı, şehitlerinin cenazesini, sıkıyönetimi delerek, yığınsal bir biçimde kaldırmaya hazırlanıyor.

Soweto halkının büyük çoğunluğu belediye evlerinde kirayla oturmaktadır. Kutu gibi belediye evlerinin büyük çoğunluğu 1976 Soweto ayaklanmasından sonra yapıldı. Evlere elektrik, kanalizasyon yapımı ise yakın zamanlara kadar sürdü. Bu hizmetler tamamlanınca, ırkçı rejimin kuklası belediye faturayı halka yıktı. Kiralar korkunç derecede yükseldi, halk kira ödeyemez duruma düştü. Bu duruma karşı çıkmak için komiteler kuruldu, geçtiğimiz haziran ayı başında halk kira boykotuna başladı. Boykot çok başarılı oldu. Irkçı rejime karşı bir savaşım odağı oluşturdu.

26 Ağustos Salı günü, Soweto belediyesine bağlı polis, White City (Beyaz Şehir) bölgesinde kirasını ödemeyenlerin evine girip eşyalarını götürmeye, dışarı atmaya başladı. Halk bu polisleri engelleyerek bölgeden geri çekilmek zorunda bıraktı.

Halk polisin güç toplayıp geri geleceğini deneyiminden biliyordu. Hemen, polisin tekrar White City bölgesine girmesini engellemek için sokak başlarına barikatlar kurdular. Komiteler toplanıp polis yeniden gelip, kira ödemeyenleri evlerden atmaya kalkarsa alınacak tavrı belirledi.

Soweto Toplum Merkezi başkan yardımcısı, katliam gecesindeki olayın, 8 civarında belediyeye bağlı polisle, düzenli Güney Afrika paramiliter polisinin White City'ye gelmesiyle başladığını söyledi. Polisler baskın yaptığında halk, kiralarını ödemeyenlerin evlerinden zorla çıkartılma durumunda alınacak tutumun görüşüldüğü bir toplantıdan dönüyordu. Polisler halkın yolunu kestiler. Olayı yaşayanların anlattığına göre, polis ışıldaklarını yakıp halka rastgele ateş açtı. (*The Times*, 29 Ağustos 1986). Polis, daha sonra girebildiği sokak aralarında halka rastgele ateş açmayı sürdürdü. Birleşik Demokratik Cephe'nin (UDF) ve Soweto Toplum Merkezi'nin yaptığı açıklamaya göre katliamda en az 30 kişi öldü, 200 kişi yaralandı.

Yığınların savaşımını hiçbir önlem durduramıyor!

Irkçı rejim, önce olaylarda ölenlerin sayısını 12 olarak verdi. Sonra bu rakamın daha yüksek olduğunu kabul etti. Polise karşı direniş gösterildiğini ve çatışmalarda 2 kişinin öldüğünü ve 98 kişinin yaralandığını açıkladı. Basına sansür koydu. Irkçı rejim, halkın öfkesinden korktuğu için ve demokratik kamuoyunun baskısı altında, olay hakkında soruşturma açmayı kabul etmek zorunda kaldı. Ama bir yandan da bölgedeki durum yatışınca baskıyı arttırmaya hazırlanıyor.

Katliamın halkta yarattığı kin ve öfke büyüktür. Gerçi Soweto halkı, şimdi, büyük bir sessizlik içinde, şehitlerinin cenazesini, hem de sıkıyönetim yasağını delerek kaldırmaya hazırlanıyor. Ama bu sessizlik bile, düşmanları ve onların işbirlikçilerini ürkütüyor.

En son gelen haberlere göre, kira boykotuna katılanların evlerinden atılmaları kararını alan Soweto belediye meclisinin çoğu üyesi, polis koruması altında o bölgeyi terketti, beyazların oturduğu başka semtlere yerleşti. Polis katliamına yol açan gelişmelere, bu meclisin boykotçuları evinden çıkarma kararı gerekçe olmuştu. Halkın ancak yüzde 10'unun katıldığı bir "seçim"le işbaşına gelen belediye meclisi üyeleri, ırkçı rejimin pratik işbirlikçileri olarak çalışıyorlar.

Dökülen kanların hesabının sorulacağı günler uzak değildir. Türkiyeli komünistler olarak ırkçı-gerici Pretoria rejimini lanetliyoruz. Yaşasın Güney Afrika devrimi!

A. Fırat

Pakistan'da halkın demokrasi kavgası yükseliyor

Pakistan'da olaylar büyüyor ve yayılıyor. Hükümet, 13-15 Ağustos arasında ülkedeki tüm gösteri ve toplantıları yasakladı. Yasağın hayata geçebilmesi için aktif muhalefet liderlerini ve militanları tutukladı. Bu arada Pakistan Halk Partisi (PHP) lideri Benazır Butto'yu da tutukladı. Butto'nun tutuklanmasından sonra özellikle PHP'nin protesto eylemleri arttı. Sokaklara akan halkla polis arasındaki çatışmalarda yirminin üstünde kişinin öldüğü söyleniyor. Bazı kasabalara askeri birlikler gönderildi.

Olaylar

İktidardaki Pakistan Müslüman Birliği (PMB) 14 Ağustos Bağımsızlık Günü kutlamasının Lahor'da yapılmasını planlamıştı. PHP ve 10 başka partiden oluşan Demokrasiyi Yeniden Kurma Hareketi ise halkı, aynı gün resmi kutlamanın yapıldığı yerin yakınlarında Mochi Gate adlı bir alanda kendi düzenleyecekleri bir gösteriye çağırdı.

Pakistan hükümeti bundan korktu ve telaşlandı. Başbakan Muhammed Khan Cuneco, resmi kutlamaları iptal etti ve muhalefetin de ayrı gösteri yapmaktan vazgeçmesini istedi. Bir yandan da Karaşi, Lahor, Ravalpindi ve Faysalabad'da aktif muhalefet partilerinin liderlerini ve yüzlerce militanı tutukladı.

Benazır Butto Faysalabad'dan gösterilerin yapılacağı Lahor şehrine uçakla gitmek isterken havaalanından geri çevrildi. Ayrıca Butto'nun, Lahor şehrinin bulunduğu Pencap bölgesine girmesi beş gün için yasaklandı. Bu karar üzerine Benazır Butto Karaşi'deki evine döndü. Haberi duyan halk havaalanına yürüdü, fakat polisin göz yaşartıcı gazla ve coplarla saldırısı üzerine yeterince güç toplayamadan dağılmak zorunda kaldı.

14 Ağustos Bağımsızlık Günü'nde PHP, Karaşi'de hükümet aleyhtarı bir miting çağırdı. Alanda toplanan 5 binin üzerindeki kalabalığa polis ateş açtı. Bu olaydan iki saat sonra basın toplantısında konuşan Benazır Butto, yasaklara uymadığı için tutuklandı.

Aynı gün Lahor'da PHP'nin düzenlediği protesto gösterisine katılan halk, polisin kurduğu barikatların üzerine yürüdü. İki saatin üzerinde süren çatışmalarda dört kişi polis kurşunlarıyla can verdi. Bu olay son 16 ayın en kanlı çatışmasıydı.

15 Ağustos Cuma günü, gösteriler Lahor ve Karaşi'de sürdü. Polis göstericilere copla ve göz yaşartıcı gazla saldırdı. Pakistan'ın güneyinde, Fatte'de halkla polis arasında silahlı çatışmalar oldu, beş kişi öldü. Bu olaylar sürerken bazı muhalefet liderleri genel grev çağrısı yaptılar.

16 Ağustos Cumartesi olaylar yer yer ayaklanmaya dönüştü ve 40 yere daha yayıldı. Barikatlar kuruldu, bazı bölgelere polisin girmesi engellendi. Halk Thatta ve Quelta'da hapishanelere girip tutukluları serbest bıraktı. Thatta'da hapishaneye bitişik polis istasyonundaki silahlara el koydu. Polis ayaklanmaları ve gösterileri kontrolu altına alamadı. Hükümet durumun ciddi olduğu bölgelere askeri birlikler gönderdi.

Bütün baskılara rağmen, her yeni gün yeni bir patlamayı getiriyordu. 20 Ağustos Pazartesi, Karaşi'nin 230 kilometre kuzeyindeki Thano Adam kasabasında toplanan ve sayısı iki bini aşan kalabalık polisin saldırısına Kalaşnikof ve tabancalarla karşılık verdi. İki polis öldürüldü, halktan yaralananlar oldu.

Bazı kasaba ve köylerde halk bankaları ve bazı hükümet binalarını yaktı. Karaşi-Lahor demiryolu ulaşımı aksatıldı. Degri kasabasında halkla polis arasında çıkan çatışmaları bastırmak için polisin yardımına askeri birlikler gönderildi. Karaşi'de, Ravalpindi ve Multon'da da olaylar sürmektedir.

Güdümlü demokrasi planı darbe yedi

Pakistan'daki bu son halk hareketleri General Ziya ül-Hak'ın güdümlü demokrasi planına ciddi darbe indirdi.

Bilindiği gibi, sekiz yıllık askeri yönetimden sonra, 16 ay önce yapılan güdümlü seçimlerle Ziya ül-Hak'ın kendi kurduğu Pakistan Müslüman Birliği iktidara gelmiş, kendisi de Cumhurbaşkanı sıfatını almıştı. Benazır Butto'nun liderliğindeki PHP'nin ve öteki muhalefet partilerinin seçimlere katılmasına izin verilmemişti.

Daha sonra General Ziya güdümlü demokrasi planına itibar kazandırmak için yurt dışındaki Benazır Butto'nun Pakistan'a dönmesine izin verdi. Benazır Butto'yu onbinlerce kişi karşıladı. PHP'nin düzenlediği mitinglere binlerce insan katıldı. PHP güçlenmeye başladı. General Ziya planı gereği Benazır'ın gösterilerine yasak koymadı. Benazır Butto da, General Ziya'nın çizdiği sınırları fazlaca aşmadı.

Ne var ki PHP tabanını oluşturan halk yığınları sola kayıyordu. Ziya hükümetine karşı atılan belgilerin dozu arttı. Bu gelişimden ve açık bir çatışmadan korkan General Ziya Bağımsızlık Günü kutlamalarını önce muhalefete yasakladı, sonra resmi kutlamaları da iptal etti.

Bağımsızlık Günü'nde ve daha sonraki günlerde halkın Ziya rejimine öfkesi patladı. Polis Karaşi'deki PHP mitingine ateş açınca Benazır Butto da yasakları aşıp basın toplantısı yapmak zorunda kaldı. Bunun üzerine, işlerin rayından daha fazla çıkmaması için Benazır Butto'yu tutukladılar. Ama yığınsal patlamanın arkası kesilmedi.

Bütün olanlara rağmen General Ziya güdümlü demokrasi oyununu sürdürmek istedi. Olayların en yüksek olduğu günlerde Hacca gitti. Amacı hem ülke içinde hem de ülke dışında Başbakan Muhammad Khan hükümetinin ve güdümlü demokrasi planının itibar kaybetmesini önlemekti. Ama iplerin kimin elinde olduğu o kadar açıkken bu oyun da tutmadı.

Şimdi, Batılı gözlemcilere göre General Ziya'nın önünde iki seçenek var. Birincisi sıkıyönetim ilan etmek, ikincisi muhalefetin de katılacağı seçimleri ilan etmek. Birincisini yaparsa hem General Ziya'nın güdümlü demokrasi planı iflas edecek, hem de şiddetli halk ayaklanmaları olabilir. İkincisini yaparsa General Ziya'nın kişiliği zedelenecek ve de Benazır Butto için moral zafer olacak. General Ziya hangi yolu seçerse seçsin, halkın birikmiş öfkesi yine planını bozacaktır.

Batılı ülkeler ve ABD, Benazır Butto'nun tutuklanmasını doğru bulmadı. General Ziya buna kızdı ve ABD'yi uyardı. ABD'nin tutumunun Pakistan'ın içişlerine karışmak anlamına geldiğini açıkladı.

Emperyalist ülkeler, Benazır Butto'yu halkın öfkesinin akıtılacağı kanal ve böylece sistem içinde söndürülme yolu olarak görüyorlar ve yedekte tutmak istiyorlar. Benazır Butto Batı ve ABD ile olan ilişkileri sürdüreceğini garanti etti. Benazır Butto'nun PHP'si ordunun, büyük kapitalistlerin ve dini çevrelerin korkularını da giderdi. Devletleştirme ve ekonomik politikada ciddi bir değişiklik yapmasının gündemde olmadığını çeşitli kereler belirtti.

Yangını Butto da söndüremeyecektir

Benazır Butto halktan yana olmayan bir politikayla, yalnızca güdük bir demokrasinin havariliğini yaparak, halkın gücüne yaslanıp iktidara gelmeyi düşlüyor. Ancak, Pakistan halkı, yığınsal savaşımın içinde her geçen gün *kendi* gücünün farkına varıyor. Butto'nun söndürücü etkisinden kurtulabildiği anlarda yığın hareketi, burjuva legalitesini parçalayacak, tüm enerjisiyle korkusuzca harekete geçerek, General Ziya'nın güdümlü demokrasi planlarını bozacak *yeteneği* olduğunu göstermiştir. Hem Ziya-ül Hak'ı hem de Butto ve diğerlerini korkutan tam da budur. Onlar devrim istemiyorlar. Ama, deneyimlerden öğrenen halk, yığınlar, devrimci yöntemlerle neler yapılabileceğini gördü.

Ezgi ve baskının bir daha gelmemek üzere yok edilmesinin ve gerçek demokrasinin yolu, Pakistan'da da sosyalizme açılacak halk devriminden geçiyor.

A. Fırat

KÜRT ULUSUNA AYRILMA HAKKInı tanımayan demokrat bil
olamaz

İŞÇİNİN SESİ YAZIŞMA ADRESİ: P.O.